

වජ්ජ

පාසල් නිසුන් සඳහා
පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම්
මාර්ගෝපදේශය

පරිසර අමාත්‍යාංශය

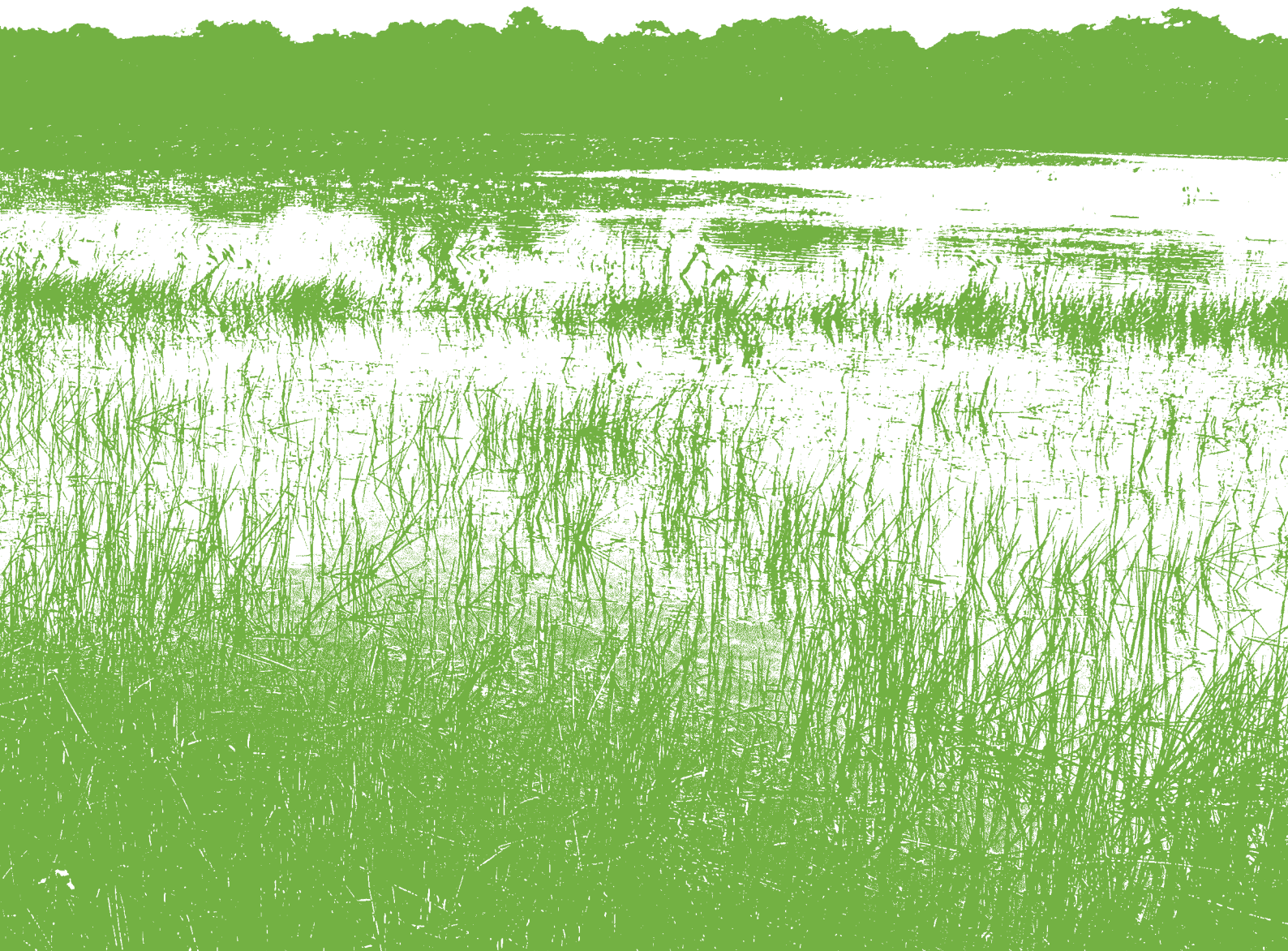
පාරිසරික සංවේදී භූමි ප්‍රදේශවල ජෛව විවිධත්වය
සංරක්ෂණය හා පරිසර පද්ධති සේවා නඩත්තු ව්‍යාපෘතිය

බදා

පාසල් සිසුන් සඳහා
පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම්
මාර්ගෝපදේශය

ප්‍රකාශනය:

පරිසර සංවේදී භූමි ප්‍රදේශවල ජෛව විවිධත්වය සංරක්ෂණය හා පරිසර පද්ධති සේවා නඩත්තු ව්‍යාපෘතිය පරිසර අමාත්‍යාංශය

හිමිකම:

© පරිසර අමාත්‍යාංශය
සියලුම හිමිකම් ඇවිරිණි

ව්‍යාපෘති සම්බන්ධීකරණය:

පරිසර අමාත්‍යාංශය
නිරෝෂා කුමාරි
කේමා කස්තුරිආරච්චි
එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන
සුගන්ධි සමරසිංහ
මංජුල බණ්ඩාර

තාක්ෂණික දායකත්වය:

IUCN, සොබාදහම සංරක්ෂණ අන්තර්ජාතික සංගමය

සම්පත් දායකයන්:

නාලින් පෙරේරා
සම්පත් ඩී. ඒ. ගුණතිලක
වාසනා ඩී සිල්වා
ආනන්ද මල්ලවතන්ත්‍රි

උපුටා ගැනීම:

පරිසර අමාත්‍යාංශය (2020), විල්ලු පාසල් සිසුන් සඳහා පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් මාර්ගෝපදේශය, පරිසර අමාත්‍යාංශය, බත්තරමුල්ල, පිටු 48

මෙම කෘතියේ අයිතිය පරිසර අමාත්‍යාංශය සතුය. පරිසර අමාත්‍යාංශයේ අවසරයකින් තොරව මෙහි සඳහන් කිසිවක් කවර අයුරකින් හෝ උපුටා පළ කිරීම සපුරා තහනම්ය.

කවරයේ ඡායාරූපය:

සේන්ත විල්ලුව, අරුවක්කාලු
© නාලින් පෙරේරා

ඡායාරූප:

නාලින් පෙරේරා

රූප සටහන්:

ප්‍රසාද් කල්දේරා | රොමේෂා පෙරේරා

භාෂා සංස්කරණය:

නිර්මලා පියසීලි | නන්දා දේවගිරි

සිතියම් සැකසුම:

දර්ශනී විජේසිංහ

පිටු සැකසුම:

DesignSquare

මුද්‍රණය: සීමාසහිත කරුණාරත්න සහ පුත්‍රයෝ

ISBN : 978-955-8395-47-9

2020 අගෝස්තු

විල්ල		5
විල්ල පරිසර පද්ධතියක ලක්ෂණ		6
විල්ල පාරිසරික විද්‍යාගාරයට පිවිසීමට උපදෙස්		8
මෙම ක්‍රියාකාරකම්වල දී ඔබ සැලකිලිමත් වියයුතු කරුණු		9
<hr/>		
ක්‍රියාකාරකම 01	සිතියමක් භාවිතයෙන් විල්ලවල හැඩය සහ ප්‍රමාණය හඳුනා ගැනීම	10
ක්‍රියාකාරකම 02	විල්ල පරිසර පද්ධතිවල කාලීනව සිදුවන වෙනස්කම් හඳුනා ගැනීම	12
ක්‍රියාකාරකම 03	විල්ලවාසී පක්ෂීන්ගේ වාසස්ථාන නැඹුරුව අධ්‍යයනය කිරීම	13
ක්‍රියාකාරකම 04	විල්ලවල ශාක විවිධත්වය හඳුනා ගැනීම	15
ක්‍රියාකාරකම 05	විල්ලවල ආහාරදාම සහ ආහාර ජාලය හඳුනා ගැනීම	17
ක්‍රියාකාරකම 06	විල්ල ආහාර ජාලය පිළිබඳ නාට්‍යයක් නිර්මාණය කිරීම	18
ක්‍රියාකාරකම 07	විල්ලව සිත්තර ඇසින්	19
ක්‍රියාකාරකම 08	ජන කවියේ විල්ලව	21
ක්‍රියාකාරකම 09	මුතුන් මිත්තන් දුටු විල්ලව	22
ක්‍රියාකාරකම 10	විල්ලවේ රහස් පරීක්ෂකයෝ	23
ක්‍රියාකාරකම 11	විල්ලවේ රස පරීක්ෂකයෝ	25
ක්‍රියාකාරකම 12	විල්ල දින සැමරුම	26
ක්‍රියාකාරකම 13	“අපේ විල්ලව”, විල්ල සුරකින සමාජ ජාලය	27
ක්‍රියාකාරකම 14	විල්ල තොරතුරු පුවරුව	28
<hr/>		
ඇමුණුම 01	විල්ලවාසී සත්ත්ව කාණ්ඩ සහ ශාක ලැයිස්තුව	29
ඇමුණුම 02	විල්ල පරිසර පද්ධතියක දක්නට ලැබෙන සත්ත්ව විශේෂ කිහිපයක්	47
ඇමුණුම 03	විල්ල පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශක පොත් ලැයිස්තුව	48

විල්ල කවිය

අලි කොටි වග වලසුන් මැද සැරිසරන	මුව
නොම අඩුවක් කුස් පුරවන සියොන්	කව
ඉඳහිට ඇදෙන කටුසු සර්ප	ඉදිබුව
විල්ල වරැණ පැවසිය හැක අඩු	නැතිව

විල් මල් යායේ සැරිසරා බිඟු	කැලේයා
ගෙන රොන්සුනෙන් බැඳි මහ	වදේයා
ඒ මී විතට ඇදෙන වැලහින්නකි	කැළේයා
පැදියෙන් නොබැඳි අරුම තව බෝ	ඇතේයා

සුදට සුදේ කොක්මොට	යායේයා
තවත් සුදට කොක්කු රැන	ඉඟිලේයා
බැත නොපිසෙන වී ඇති මහ	විලේයා
විස නොදමනු මෙය අප හට	අගේයා

අපා දෙපා සිවුපා සතුනැති	විල්ලුව
විජය කුවෙණි මග හමුවන	විල්ලුව
සුනිල දියෙන් සතසෙත දෙන	විල්ලුව
සදා රකිමු ලොවක් වටින	විල්ලුව

පබැඳුම
නාලින් පෙරේරා

විල්ල

විල්පත්තු ජාතික වනෝද්‍යානයේ පිහිටා ඇති විල්ලවක්

ශ්‍රී ලංකාවේ වයඹදිග වියළි කලාපයේ තැනිතලා ප්‍රදේශවල දක්නට ලැබෙන වෘක්කාකාර හෝ ඕවලාකාර හැඩයක් සහිත ස්වාභාවික තෙත් බිම් විල්ල ලෙස හැඳින්විය හැකිය. ඒ අනුව වනාන්තවිල්ලව, සිලාවතුර සහ විල්පත්තු ජාතික වනෝද්‍යානය ආශ්‍රිතව විල්ල පරිසර පද්ධති අපට දැකගත හැකිය.

එමෙන්ම ශාක සහ සත්ත්ව විශේෂ රාශියකට වාසභූමි වීම, වෙනත් පරිසර පද්ධතිවලින් පහසුවෙන් වෙන් කර හඳුනාගත හැකි වීම, සමස්ත පරිසර පද්ධතියම පහසුවෙන් නිරීක්ෂණය කළ හැකිවීම ආදී හේතු නිසා ජෛව විවිධත්වය, පරිසර පද්ධතියක ක්‍රියාකාරීත්වය හඳුනා ගැනීම, ස්වභාවික පරිසරයක ශාක සතුන් නිරීක්ෂණය

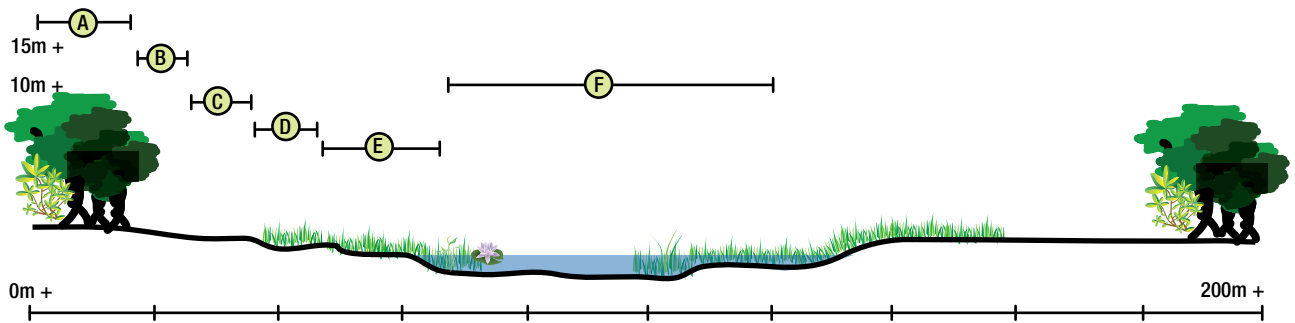
වැනි පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් පාසල් සිසුන්ට හඳුන්වා දීම සඳහා ස්වාභාවික පාරිසරික විද්‍යාගාරයක් ලෙස ද විල්ල පරිසර පද්ධතිය වැදගත් වේ.

අද වනවිට මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් ආරක්ෂිත ප්‍රදේශවලින් බාහිරව පිහිටා ඇති විල්ල පරිසර පද්ධති විනාශ වෙමින් පවතී. ආරක්ෂිත ප්‍රදේශවලින් පරිබාහිරව පිහිටා ඇති මෙවැනි පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කිරීමට නම් අවට ප්‍රජාව මෙම පරිසර පද්ධතිවල වටිනාකම පිළිබඳව අවබෝධ කරගත යුතුය. මෙම පොතෙහි ඇති පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් මගින් විල්ල පිළිබඳව පාසල් සිසුන්ද ඒ හරහා සමස්ත ප්‍රජාවද දැනුවත් කිරීමට කටයුතු කිරීම මෙහි මූලික අරමුණ වේ.

විල්ල පරිසර පද්ධතියක ලක්ෂණ

විල්ල තෙත් බිම් පරිසර පද්ධතියක් බැවින් කාලීනව හෝ වසර පුරාම හෝ ජලය පවතී. විල්ල පරිසර පද්ධතියක ඇති ප්‍රධානතම භෞතික සාධකය ජලය වේ. මෙම පරිසර පද්ධතියේ ඇති ජලය නිශ්චල එනම් ගලා නොයන තත්ත්වයේ ඇත. ස්වභාවික තත්ත්වයේ පවතින විල්ලවකට ජලය ලැබෙන එකම ප්‍රභවය වර්ෂාව නිසා කාලීනව වර්ෂාව ලැබෙන ප්‍රමාණය සහ වියළි කාලයේ ස්වභාවය අනුව ජල මට්ටම වෙනස් වේ.

සමහර විල්ල වියළි කාලයේ සම්පූර්ණයෙන්ම ජලය රහිත වේ. විල්ලවක සාමාන්‍ය හැඩය වෘත්තාකාර හෝ ඕවලාකාර වේ. එහි මධ්‍ය කලාපය සාපෙක්ෂව පහත්ව පිහිටා ඇති අතර මෙය ජලය රැස් වන කලාපය වේ. මධ්‍යයේ සිට පිටතට ගමන් කිරීමේ දී විවිධ උප කලාප පිහිටා ඇති අතර පහත දක්වා ඇති විල්ලවක හරස්කඩ රූපයෙන් මෙහි කලාප දක්වා ඇත. විල්ලවේ ඇති ජල මට්ටමත් සමග මෙම කලාපවල ප්‍රමාණය සහ පිහිටීම කාලීනව වෙනස් වන අන්දම දැකිය හැකිය.

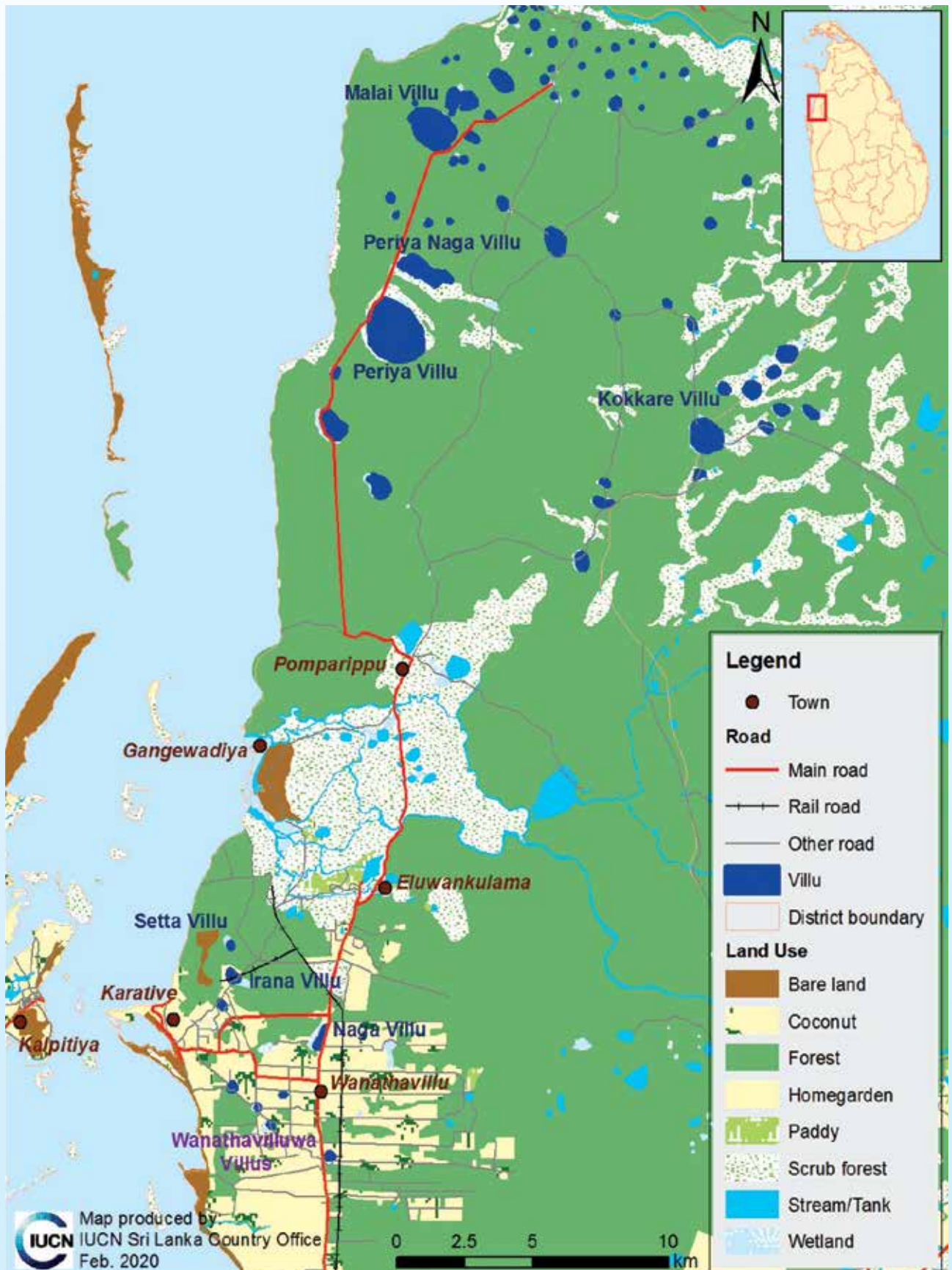

- A - කාලීනව ජලයෙන් යට වන විල්ලවේ සහ වනාන්තරයේ ශාක ප්‍රජාව
- B - කාලීනව ජලයෙන් යට වන වියළි සහ තෘණ/පැළෑටි සහිත ප්‍රදේශය
- C - කාලීනව ජලයෙන් යට වන තෙත් සහ තෘණ/පැළෑටි සහිත ප්‍රදේශය
- D - මඩ තට්ටුවේ වර්ධනය ශාක ප්‍රජාව
- E - වගුරු ශාක ප්‍රජාව
- F - ජලජ ශාක ප්‍රජාව

ඉහත දක්වා ඇති එක් එක් කලාපවල දක්නට ලැබෙන ශාක ප්‍රජාවේ සංයුතිය එකිනෙකට වෙනස් බව මෙම පොතෙහි විස්තර කර ඇති විල්ල ශාක ක්‍රියාකාරකම මගින් පැහැදිලි වනු ඇත. විල්ල පරිසර පද්ධති ක්ෂීරපායී, පක්ෂී, උරග, උභයජීවී සහ මත්ස්‍ය වැනි පෘෂ්ඨවංශීන් මෙන්ම අපෘෂ්ඨවංශීන් කාණ්ඩ රාශියකට වාසස්ථානය වේ. විල්ල අවට ජීවත් වන අලින්, කුලු මීමත්, ගෝනුන් වැනි ශාක භක්ෂක ක්ෂීරපායීන්ගේ ආහාර බිම් ලෙසද අනෙකුත් ක්ෂීරපායීන්ගේ ජල අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමටද මෙම පරිසර පද්ධති දායක වේ. ජලජ පක්ෂී විශේෂ

රාශියක ආහාර බිම් මෙන්ම කිඹුලන් වැනි උරග විශේෂවල වාසස්ථාන ලෙස ද විල්ල වැදගත් වේ. විල්ල පරිසර පද්ධතියක සාමාන්‍යයෙන් ස්වභාවිකව හමු වන මත්ස්‍ය විශේෂය හොරදණ්ඩියා වන අතර මිනිස් වාසස්ථාන ආශ්‍රිතව ඇති විල්ලවල ද්විතියිකව හඳුන්වා දුන් මත්ස්‍ය විශේෂ කිහිපයක්ද ජීවත් වේ.

තවද මිරිදිය කකුළුවන්, මිරිදිය මොලස්කාවන්, බත් කුරන්, දියරුටන්නන් සහ දිය කුරුමිණියන් වැනි අපෘෂ්ඨවංශී සත්ත්ව කාණ්ඩ රාශියක් විල්ල ආශ්‍රිතව ජීවත් වේ.

විල්පත්තු ජාතික වනෝද්‍යානයේ සහ වනාන්තරවිල්ලව ප්‍රදේශයේ විල්ලු සිතියම

විල්ල ජාර්‍යක විද්‍යාගාරයට ඔව්සීමට උපදෙස්

ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික පාසල් දරුවන්ට විල්ල ආශ්‍රිතව පහසුවෙන් කළ හැකි පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් කිහිපයක් මෙම පොතේ විස්තර කර ඇත.

විල්ල පිළිබඳ වැඩිදුර තොරතුරු මෙහි ඇමුණුම 03 යටතේ දක්වා ඇති මූලාශ්‍රවලින් ලබා ගත හැකි අතර මෙම ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අවශ්‍ය මූලික හැඳින්වීමක් පමණක් මෙහි දක්වා ඇත. විල්ල ආශ්‍රිතව නිරීක්ෂණය කළ හැකි ශාක සහ සත්ත්ව විශේෂ කිහිපයක පමණක් ඡායාරූප මෙම පොතට ඇතුළත් කර ඇති අතර මෙහි ඇමුණුම 03 හි දක්වා ඇති ශාක සහ සත්ත්ව කාණ්ඩ හඳුනා ගැනීමේ මාර්ගෝපදේශය පොත් භාවිත කර විල්ලවාසී ජීවීන් හඳුනා ගත හැකිය.

නොදන්නා ශාක හෝ සත්ත්ව විශේෂයක පැහැදිලි ඡායාරූපයක් ලබා ගැනීම, මෙවැනි ජීවීන් පහසුවෙන් හඳුනා ගැනීමට අත්වැලක් වේ. එසේ නැතහොත් හඳුනා ගැනීමට අවශ්‍ය ජීවියාගේ ලක්ෂණ රූප සටහනක විස්තරාත්මකව සටහන් කළ යුතුය. ශාකයක හෝ සත්ත්වයකුගේ ඡායාරූපක් ගැනීමේ දී හඳුනා ගැනීමට පහසු වන අයුරින් ලක්ෂණ පැහැදිලි ලෙස පෙනෙන ලෙස, විවිධ කෝණවලින් ලබා ගැනීම වඩා සුදුසුය. ශාක විශේෂයක නම් පත්‍ර , මල්, ගෙඩි ආදිය පැහැදිලිව පෙනෙන ලෙස ඡායාරූප ලබා ගත යුතුය.

මෙහි සඳහන් ක්‍රියාකාරකම් පහසුවෙන් කිරීම සඳහා විල්ල පරිසර පද්ධතියක සාමාන්‍යයෙන් හමු වන ශාක සහ සත්ත්ව කාණ්ඩවල ලැයිස්තුවක් ඇමුණුම 01 හි විද්‍යාත්මක නාමය සහ පොදු නාම සහිතව දක්වා ඇත.

මෙහි සඳහන් කර ඇති ක්‍රියාකාරකම් වැඩි ප්‍රමාණයක් අවම සම්පත් ඇති ප්‍රදේශයක වුව ද පහසුවෙන් සිදුකළ හැකි අතර, ප්‍රදේශයේ වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය හෝ කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාල හරහා අවශ්‍ය දැනුම සහ සම්පත් ලබා ගැනීමේ හැකියාව ද පවතී.

විල්ල පරිසර පද්ධති හඳුනා ගැනීමට යන පළමු ක්ෂේත්‍ර වාරිකාවේ දී පමණක් හෝ ශාක සහ සතුන් හඳුනා ගැනීම පිළිබඳ විශේෂඥයකුගේ දැනුම ලබා ගැනීම මෙහි සඳහන් ක්‍රියාකාරකම්වල නියැලීමට මහඟු පිටුවහලක් වනු ඇත.

සිසු දරුවන්ගේ වයස් කාණ්ඩවලට අනුව මෙම ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කළ හැකි අතර සමහර ක්‍රියාකාරකම් පරිසර නියමු කණ්ඩායමේ හෝ පාසලේ විද්‍යා සංගමයේ කණ්ඩායම් ව්‍යාපෘති ලෙස ක්‍රියාත්මක කළ හැකිය. එක් එක් ක්‍රියාකාරකම සඳහා කුඩා ව්‍යාපෘති යෝජනාවක් සකස් කර එම ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වැය වන මුදල් ප්‍රමාණය පිළිබඳව ඇස්තමේන්තුවක් සකස් කිරීමෙන් මෙම ක්‍රියාකාරකම්වල සැලසුම් සහගත ලෙස නියැලීමට හැකියාව ලැබේ.

මෙම සඳහන් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සිසු දරුවන්ගේ හෝ දෙමව්පියන්ගේ මුදල් යොදා ගැනීම අවශ්‍ය නොවන අතර ව්‍යාපෘති යෝජනා පත්‍රයක් සකස් කර ප්‍රදේශයේ පෞද්ගලික ආයතනයකට හෝ වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වැනි පරිසරයට සම්බන්ධ රාජ්‍ය ආයතනයකට ඉදිරිපත් කර ඔවුන්ගේ වාර්ෂික අධ්‍යාපන වැටසටහන් තුළට මෙම ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් කර ගත හැකිය. සෑම වයසකම සිසුන් කණ්ඩායම්වලට ඔවුන්ගේ හැකියාවට ගැළපෙන ආකාරයට ගුරුවරුන්ගේ මගපෙන්වීම යටතේ මෙම ක්‍රියාකාරකම් සිදුකළ හැකිය.

එක් එක් ශ්‍රේණි සඳහා වඩාත් ගැළපෙන ක්‍රියාකාරකම් පහත වගුවේ සටහන් කර ඇත.

ශ්‍රේණිය	නිර්දේශිත ක්‍රියාකාරකම්
1-3 ශ්‍රේණි සිසුන්	7 10 12
4-6 ශ්‍රේණි සිසුන්	3 5 6 7 8 10 12
7-9 ශ්‍රේණි සිසුන්	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 14
10-13 ශ්‍රේණි සිසුන්	1 2 3 4 9 11 12 13 14

මෙම ක්‍රියාකාරකම්වල දී ඔබ සැලකිලිමත් වියයුතු කරුණු

විල්ලු පරිසර පද්ධති නිරීක්ෂණය කිරීම සහ පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා දරුවන් විල්ලු පරිසර පද්ධති වෙත යොමු කිරීම වැඩිහිටි කණ්ඩායමක නිරීක්ෂණය යටතේ කළ යුතුය.

සමහර විල්ලු ආශ්‍රිතව වන අලින්, කුලු මීමන්, කිඹුලන් සහ විෂ සහිත සර්පයන් වාසය කරන බැවින් පළපුරුදු වැඩිහිටියන් හෝ වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්ගේ අධීක්ෂණය යටතේ මෙම ක්‍රියාකාරකම් සිදුකළ යුතුය.

විල්ලු ක්ෂේත්‍ර වාරිකා හෝ පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම්වලට ප්‍රථම විල්ලු පිළිබඳව හැඳින්වීමක් කිරීම වඩා යෝග්‍ය වේ.

විල්ලු ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් කිරීමට වඩාත් යෝග්‍ය වන්නේ උදය සහ සවස් කාලය බැවින් එම කාලය වැඩසටහන් සඳහා යොදා ගැනීම වඩා යෝග්‍ය වේ.

විල්ලු ස්වාභාවික පරිසර පද්ධතියක් බැවින් අපි එහි ආගන්තුකයෝ වෙමු. එබැවින් විල්ලු වාසී සතුන්ට සහ ශාකවලට හානියක් නොවන ලෙස නිරීක්ෂණ සහ ක්‍රියාකාරකම් සිදුකළ යුතුය. අධික ලෙස ශබ්ද නොකළ යුතු මෙන්ම විශේෂයෙන්ම පක්ෂී රංචුවලට බාධා නොකළ යුතුය.

ඔබ විසින් ගෙන යන සියලු දේ නැවත ආපසු ගෙන යා යුතුය. කිසි විටෙක කැළි කසළ බැහැර නොකළ යුතුය.

විල්ලු ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් දිවා කාලයේ කිරීමට සැලසුම් කරන්නේ නම් අධික අවුරුල්ලියෙන් ආරක්ෂා වීමට සැලසුමක් තිබිය යුතුය. පානීය ජලය සහ ප්‍රථමාධාර පිළිබඳව සැලකිලිමත් වන්න.

විල්ලු සංවේදී පරිසර පද්ධතියක් බැවින් විශාල කණ්ඩායමක් විල්ලු පරිසර පද්ධති වෙත එකවර යොමු කිරීම සුදුසු නැත.

ක්‍රියාකාරකම 01

සිතියමක් භාවිතයෙන් විල්ලුවල හැඩය සහ ප්‍රමාණය හඳුනා ගැනීම

මිනිස් බලපෑම් හේතුවෙන් හානියට බඳුන් වී ඇති විල්ලු හැර, ස්වාභාවික තත්ත්වයේ ඇති විල්ලු වෘත්තාකාර හෝ ඕවලාකාර හැඩයක් ගනී. විල්ලුවේ මධ්‍යය එහි පර්යන්ත කලාපයට වඩා පහත් මට්ටමක එනම් අවපාතයක් ආකාරයට පිහිටා ඇත. තවද භූ විෂමතා ලක්ෂණ අනුව විල්ලුවල ප්‍රමාණය ද එකිනෙක වෙනස් වේ. විල්පත්තු ජාතික වනෝද්‍යානයේ ඇති පෙරිය විල්ලුව විශාල ප්‍රමාණයේ විල්ලුවක් වන අතර වනාතවිල්ලුව ප්‍රදේශයේ දක්නට ඇත්තේ කුඩා සහ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ විල්ලු වේ.

මෙම කොටස මගින් දක්වා ඇත්තේ විල්ලුවල භෞතික ස්වරූපය හඳුනා ගැනීම සඳහා වැදගත් වන ක්‍රියාකාරකම් කිහිපයකි.

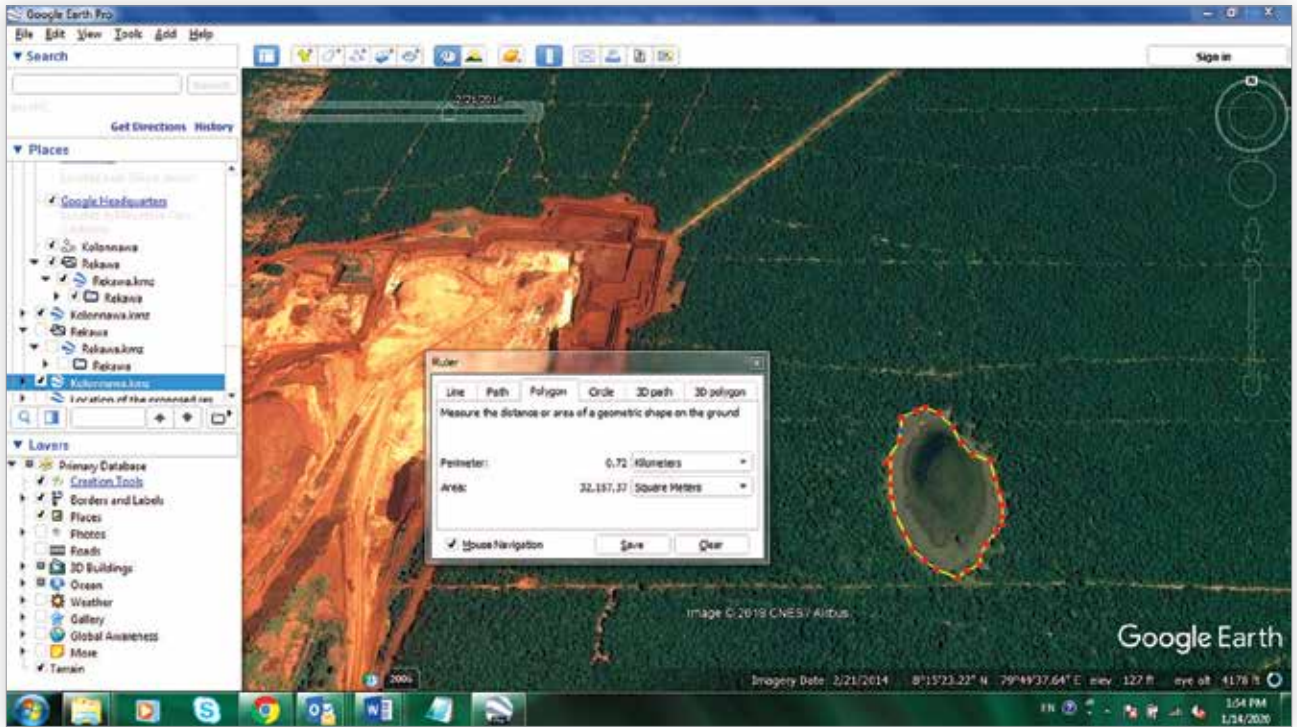
අවශ්‍ය දෑ

ගූගල් අර්න් සිතියම් උපාංගය (google earth pro)

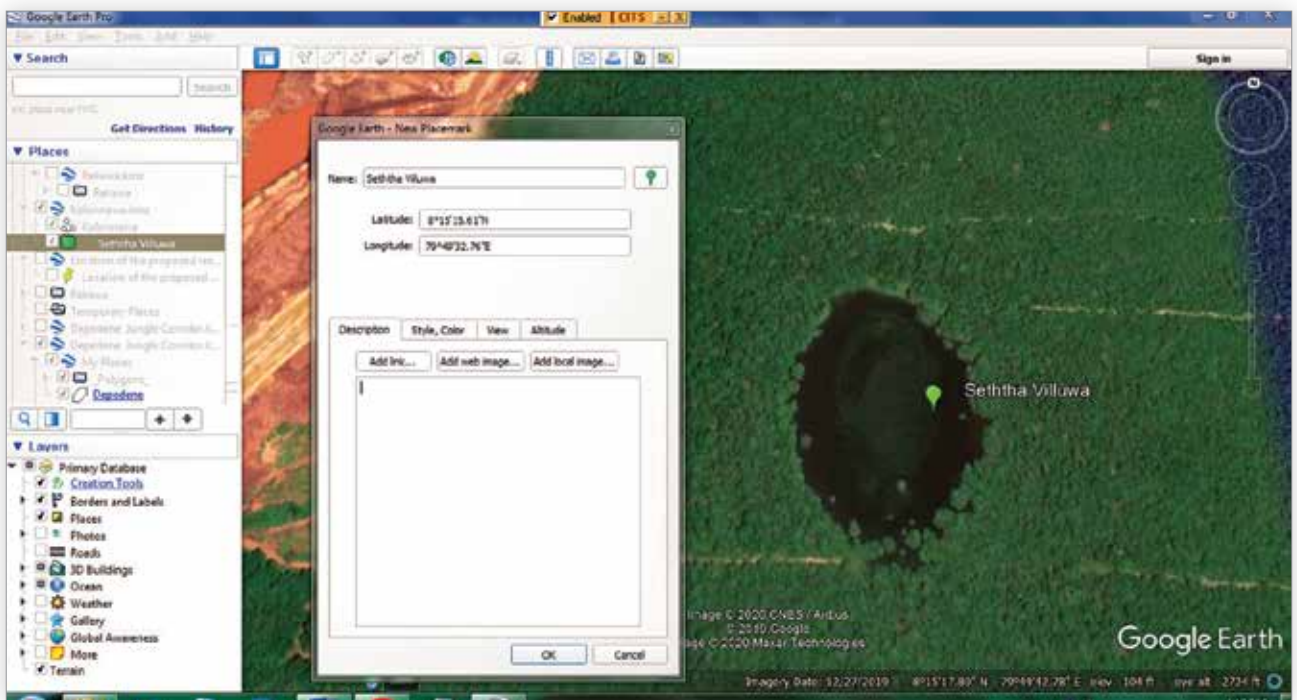
ක්‍රමය

1. අන්තර්ජාලයට සබැඳි පරිගණකයක් හරහා ගූගල් අර්න් සිතියම් උපාංගය (google earth pro) සක්‍රිය කරගන්න. ඉන්පසු ශ්‍රී ලංකාව පිහිටා ඇති ස්ථානයට යොමුවී පුත්තලම කලපුව ආධාරයෙන් වනාතවිල්ලුව ප්‍රදේශය වෙත පිවිසෙන්න. ගුවන් ඡායාරූපයක් නිරීක්ෂණය කරන ආකාරයෙන් වනාතවිල්ලුව ප්‍රදේශය මනාව නිරීක්ෂණය කරන්න. එහි දී ඔබට ඕවලාකාර හැඩයෙන් යුතු විල්ලු කිහිපයක් නිරීක්ෂණය කළ හැකි වනු ඇත. අරුවක්කාලු හුණුගල් කැණීම් නිධියට නැගෙනහිරින් පවතින සේත්ත විල්ලුව ද ඔබට නිරීක්ෂණය කළ හැකි වනු ඇත .

2. ඉන්පසු ඔබ තෝරා ගත් විල්ලුව විශාල කර මනාලෙස තිරයේ දිස් වන ආකාරයට සකසා ගන්න.
3. ගූගල් අර්න් මෙනුවේ උපාංග (Tools) යටතේ ඇති මිනුම් (Ruler) මෙවලම සක්‍රිය කර, එමගින් ඔබ තෝරා ගත් විල්ලුවේ අරය, පරිධිය සහ එයට අයත් භූමි ප්‍රමාණය, එය සිතියම්ගත කරන අවස්ථාවේ පවතින ජල පෘෂ්ඨයේ ප්‍රමාණය ආදිය ගණනය කළ හැකිය.
4. මෙයට අමතරව ගූගල් අර්න් සිතියම් මෙනුවේ නිරීක්ෂණ මෙවලමේ ඇති පැරණි ඡායාරූප උපාංගය (menu > view > historical imagery) සක්‍රිය කර පසුගිය වසර 20ක පමණ කාලයක් දක්වා අතීතයේ භූමි ලක්ෂණ නිරීක්ෂණය කරන්න. ඔබ නිරීක්ෂණය කරන කාලය ඇතුළත විල්ලු සහ ඒ අවට භූමි පරිභෝජන රටාවන් වෙනස් වී ඇති දැයි ඉතා සැලකිල්ලෙන් නිරීක්ෂණය කර ඔබේ නිගමනය සටහන් කරන්න.
5. ඔබ විසින් ගූගල් අර්න් සිතියම් උපාංගය මගින් නිරීක්ෂණය කරන ලද භූ ලක්ෂණ සහ ස්වරූපය විල්ලු වෙත අධ්‍යයන වාර්තාවක් යොදා ගැනීමෙන් ක්ෂේත්‍රයේ දීම නිරීක්ෂණය කරන්න.
6. ඔබ ප්‍රදේශයේ ඇති විල්ලු හඳුනා ගෙන ඒවායේ නම් (menu > add > place mark) ආධාරයෙන් ගූගල් අර්න් සිතියමේ සටහන් කරන්න. ප්‍රදේශයේ ඇති විල්ලුවල නම් සහිතව සිතියමක විශාලව සකස් කරන ලද මුද්‍රණයක් ලබා ගන්න.

ගුගල් ආර්ක් සිතියම් උපාංගය අනුසාරයෙන් විල්ලුවක භූමි ප්‍රමාණය සහ වට ප්‍රමාණය ගණනය කරන ආකාරය

ගුගල් ආර්ක් සිතියම් උපාංගය අනුසාරයෙන් විල්ලුවක් නම් කරන ආකාරය

ක්‍රියාකාරකම 02

විල්ලු පරිසර පද්ධතියක වර්ෂය පුරාම එකම ආකාරයකට පවතින්නේ නැත. විශේෂයෙන්ම වර්ෂයේ විවිධ කාලවල පවතින දේශගුණ තත්ත්වයන්ට අනුකූලව විල්ලුවේ ජල මට්ටම සහ පැළෑටි වැස්මේ ස්වරූපය වෙනස් වේ. විල්ලු පරිසර පද්ධතියක් කාලීනව වෙනස් වන ආකාරය හඳුනා ගැනීම මෙම ක්‍රියාකාරකමේ මූලික අරමුණ වේ.

විල්ලු පරිසර පද්ධතියක් වර්ෂය පුරාම එකම ආකාරයකට පවතින්නේ නැත. විශේෂයෙන්ම වර්ෂයේ විවිධ කාලවල පවතින දේශගුණ තත්ත්වයන්ට අනුකූලව විල්ලුවේ ජල මට්ටම සහ පැළෑටි වැස්මේ ස්වරූපය වෙනස් වේ. විල්ලු පරිසර පද්ධතියක් කාලීනව වෙනස් වන ආකාරය හඳුනා ගැනීම මෙම ක්‍රියාකාරකමේ මූලික අරමුණ වේ.

අවශ්‍ය දෑ

විල්ලුවක සිතියමක්, සටහන් පොතක්, පැන්සල්, පාට පැන්සල්

ක්‍රමය

1. ගුගල් අර්ක් සිතියමක් ආධාරයෙන් ඔබ තෝරාගත් විල්ලුවේ වපසරිය මනා ලෙස දැක්වෙන මූලික පිටපතක් ලබා ගන්න. මෙහි දී විල්ලුවේ පරිමාණය ද ඇතුළත් කරන්න. ගුගල් අර්ක් සිතියමක පිටපතක් ලබාගත නොහැකි නම් තරමක් විශාල කොළයක විල්ලුවේ හැඩය පරිමාණයකට ඇඳ, එහි ඡායා පිටපත් කිහිපයක් ලබා ගන්න.
2. වසරක් තුළ දී විල්ලුව නිරීක්ෂණ කළ හැකි කාල පරාසය තීරණය කරන්න. මෙය අවම වශයෙන් මාස තුනක කාල පරාසයකින් සිදුකල යුතු අතර, මාසයක කාල පරාසය වඩා සුදුසු වේ.
3. පාට පැන්සල් ආධාරයෙන් විල්ලුවේ බාහිර ස්වරූපය සටහන් කරන්න. මෙහි දී පහත සඳහන් දේවල් පිළිබඳව සැලකිලිමත් වන්න. ජලය පවතින ප්‍රදේශය, තෙත් නැතහොත් මඩ සහිතව පවතින ප්‍රදේශ, ජලය ආසන්නව විශාල තෘණ සහ වල් වී වර්ග ව්‍යාප්තව ඇති කලාපය, දම් පැහැති මල් සහිත විල් පලා ව්‍යාප්තව ඇති කලාපය, සුදු පැහැති මල් සහිත කොක්මොට ව්‍යාප්ත වී ඇති කලාපය, තෘණ සහිත කලාප සහ වැලි හෝ පස් සහිත කලාපවල ව්‍යාප්තිය පරිමාණයකට අනුව පාට යොදා සටහන් කරන්න. යොදා ගත් පාට සඳහා සුවිසක් පවත්වා ගන්න.

4. ඔබ විල්ලුවේ ස්වභාවය සටහන් කරන කාල පරාසයට අදාළ වන පොදු දේශගුණ තත්ත්වය පිළිබඳව සටහන් තබා ගන්න. උදා: මෝසම් වර්ෂා සමය, ගිගුරුම් සහිත අන්තර්මෝසම් වර්ෂා සමය, තද ඉඩෝර සමය
5. අධ්‍යයනය අවසානයේ විල්ලු පරිසරය වෙනස් වන ආකාරය පිළිබඳව වාර්තාවක් සකස් කරන්න.
6. පාසල් රැස්වීමේ දී හෝ පරිසර කමිටුවේ දී ඔබේ සොයා ගැනීම් පිළිබඳව ඉදිපත් කිරීමක් කරන්න.
7. පුවත්පතක් හෝ සඟරාවක් සඳහා විල්ලු පරිසරය වෙනස් වන ආකාරය පිළිබඳව ලිපියක් සකස් කරන්න.

විල්ලු පරිසර පද්ධතියක් වර්ෂය පුරාම එකම ආකාරයකට පවතින්නේ නැත. විශේෂයෙන්ම වර්ෂයේ විවිධ කාලවල පවතින දේශගුණ තත්ත්වයන්ට අනුකූලව විල්ලුවේ ජල මට්ටම සහ පැළෑටි වැස්මේ ස්වරූපය වෙනස් වේ.

විල්ලුවාසි ජක්ෂිත්ගේ වාසස්ථාන නැඹුරුව අධ්‍යයනය කිරීම

විල්ලු පරිසර පද්ධතියක විවිධ විශේෂවලට අයත් පක්ෂි විශේෂ නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. මෙම එක් එක් විශේෂය විල්ලුවේ ඒකාකාරී ලෙස සෑම ස්ථානයකම ව්‍යාප්ත වී නැති බව කෙටි නිරීක්ෂණයකින් පවා පෙනී යනු ඇත. එක් එක් පක්ෂි විශේෂය හෝ පක්ෂි කාණ්ඩයට අදාළව විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ ඔවුන් වඩාත් ප්‍රියකරන වාසස්ථාන පිළිබඳව නිරීක්ෂණය කිරීම මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පදනම් වේ. විල්ලු ආශ්‍රිතව සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක සංක්‍රමණික පක්ෂීන් වාසය කරන බැවින් ශ්‍රී ලංකාවට සංක්‍රමණික පක්ෂීන් පැමිණෙන ඔක්තෝබර්-මාර්තු අතර කාලය මේ අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගැනීම වඩාත් යෝග්‍ය වේ.

අවශ්‍ය දෑ

පක්ෂීන් හඳුනා ගැනීම සඳහා මාර්ගෝපදේශක පොතක්, දත්ත සටහන් කරගැනීමට පොතක් සහ පැන්සල්, පක්ෂි නිරීක්ෂණය සඳහා දෙනෙතියක් යොදා ගැනීම වඩා සුදුසුය.

ක්‍රමය

1. විල්ලු පරිසර පද්ධතියක ඇති විවිධ වාසස්ථාන හෝ උප කොටස් හඳුනා ගන්න. මෙම වාසස්ථාන ලෙස විවෘත ජලය සහිත ගැඹුරු ප්‍රදේශ, ජලජ ශාක සහිත නොගැඹුරු ප්‍රදේශ, ජලජ ශාක රහිත නොගැඹුරු ප්‍රදේශ, මඩ සහිත ප්‍රදේශ, තණකොළ සහිත ප්‍රදේශ, කොක්මොට කලාපය, වැලි තීරය, කුඩා පඳුරු කලාපය සහ විල්ලු වටා ඇති වනාන්තර/ගෙවතු ප්‍රදේශය.

2. ප්‍රථමයෙන්ම ඉහත එක් එක් උප කලාප වෙන් වෙන්ව හඳුනාගත යුතුය. ඉන්පසු එක් උප කලාපයක නිශ්චිත කාලයක් ගතකර (උදාහරණයක් ලෙස විනාඩි 5ක්) එම අවස්ථාවේ දී නිරීක්ෂණය කළ හැකි පක්ෂි විශේෂ සහ සංඛ්‍යා සටහන් කරගත යුතුය. එම කලාප හරහා අහඹු ලෙස ගමන් කරන පක්ෂීන් ඔබේ සටහනෙන් ඉවත් කිරීම හෝ අහඹු නිරීක්ෂණ ලෙස සටහන් කළ හැකිය.
3. හඳුනාගත් සෑම කලාපයකම නිශ්චිත කාලයක් ගත කර මෙම නිරීක්ෂණය කළ යුතුය, ඉන්පසු පැය භාගයක් හෝ පැයක කාලයක් සඳහා නිරීක්ෂණය නවතා නැවතත් ඉහත කලාප සියල්ලේම පක්ෂි නිරීක්ෂණය කළ යුතුය. පක්ෂීන් හඳුනා ගැනීමට පක්ෂීන් හඳුනා ගැනීමේ මාර්ගෝපදේශක පොතක් භාවිත කළ හැකිය.
4. මෙම අධ්‍යයනය දින කිහිපයක් සිදු කිරීමෙන් එක් එක් වාසස්ථාන ප්‍රියකරන පක්ෂීන්ගේ වාර්තාවක් සම්පාදනය කිරීමට හැකිවනු ඇත.
5. පාසලේ රැස්වීමේ දී හෝ පරිසර කමිටුවේ දී පක්ෂීන්ගේ වාසස්ථාන නැඹුරුව පිළිබඳව සොයාගත් තොරතුරු ඉදිරිපත් කරන්න.
6. අනෙකුත් සත්ත්ව කාණ්ඩ එනම් ක්ෂීරපායීන්, සමනලයන්, බත් කුරන් සඳහාද මෙවැනි අධ්‍යයන සිදුකළ හැකිය.

විල්ලු ආශ්‍රිතව සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක සංක්‍රමණික පක්ෂීන් වාසය කරන බැවින් ශ්‍රී ලංකාවට සංක්‍රමණික පක්ෂීන් පැමිණෙන ඔක්තෝබර්-මාර්තු අතර කාලය මේ අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගැනීම වඩාත් යෝග්‍යය වේ.

විල්ල පරිසර පද්ධතියක විවිධ උප වාසස්ථානවල හමුවන පක්ෂීන්

විල්ලවේ ජල තටාකය - ඇඹිල කොකා

මඩ තීරය - ඔලෙවියා

තෙත් පාංශු කලාපය - කණ කොකා

වියළි පාංශු කලාපය - කහ හලංපෙන්නා

විල්ලවේ ඉහළ ප්‍රදේශ - කහ කරමල් තිරලා

විල්ල අවට ගස් තීරය - අළු-හිස් මසුකුස්සා

විල්ලුවල ශාක විවිධත්වය හඳුනා ගැනීම

විල්ලු පරිසර පද්ධතියක පවතින ශාක විශේෂ මෙන්ම ජීවයේ ව්‍යාප්තිය ද අනෙකුත් පරිසර පද්ධතිවලට වඩා වෙනස් වේ. මෙම ශාක විශේෂ මෙන්ම ජීවා ව්‍යාප්තවී ඇති කලාප හඳුනා ගැනීම විල්ලු පරිසර පද්ධති පිළිබඳව අවබෝධ කර ගැනීමට ඉවහල් වේ.

අවශ්‍ය දෑ

ශාක හඳුනා ගැනීම සඳහා මාර්ගෝපදේශක පොතක්, දත්ත සටහන් කරගැනීමට පොතක් සහ පැන්සල්

ක්‍රමය

1. විද්‍යා හෝ උද්භිද විද්‍යා ගුරුවරයකු මගින් ශාක හඳුනා ගැනීමේ මූලික ක්‍රමවේද පිළිබඳව හැඳින්වීමක් සිසුන්ට ලබා දෙන්න.
2. ශාකවල වර්ධන ආකාර, ශාක හැඩය, ශාක පත්‍ර, කෙඳි, මල් සහ එල ආදී කරුණු මෙයට අන්තර්ගත විය යුතුය. තව ද ශාක හඳුනා ගැනීමට භාවිත කරන ක්ෂේත්‍ර පොතක් ද සිසුන්ට හඳුන්වා දී එය භාවිතය පුහුණු කළ යුතුය.
3. ශාක හඳුනා ගැනීමේ ක්ෂේත්‍ර වාරිකාවේ දී ප්‍රථමයෙන්ම කළ යුතු වන්නේ විල්ලු පරිසර පද්ධතියක ඇති විවිධ වාසස්ථාන හෝ උප කොටස් හඳුනා ගැනීම වන අතර, ඉන්පසු එම

එක් එක් වාසස්ථානවල ඇති ශාක වර්ග ලැයිස්තු ගත කළ යුතුය.

4. ශාක හඳුනා ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශයේ ජීවත් වන ශාක ගැන මනා දැනුමැති වැඩිහිටියකු ද සහභාගී කර ගැනීම උචිතය.
5. සිවුරැස භාවිතයෙන් එක් එක් උප වාසස්ථානවල විල්ලු ශාක විවිධත්වය පිළිබඳ සංසන්දනාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදුකළ හැකිය. මෙවැනි අධ්‍යයනයක් කිරීම සහ විල්ලු පරිසර පද්ධතියක රේඛීය හරස්කඩ සැකසීම වැනි ක්‍රමවේද ඉහළ පන්තිවල සිසුන්ට හඳුන්වාදීම වඩා සුදුසුය.
6. අධ්‍යයනය අවසානයේ විල්ලු පරිසරයක ශාක විවිධත්වය පිළිබඳව වාර්තාවක් සකස් කරන්න. මෙම ශාක ලැයිස්තුවේ ඇති මිනිසාට ප්‍රයෝජනවත් ශාක (ඖෂධ, ආහාර, ගෘහ කර්මාන්ත) ලැයිස්තු ගත කරන්න.
7. පාසලේ රැස්වීමේ දී හෝ පරිසර කමිටුවේ දී ඔබේ සොයා ගැනීම පිළිබඳව ඉදිරිපත් කරන්න.
8. පුවත්පතක් හෝ සඟරාවක් සඳහා විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ ශාක විවිධත්වය පිළිබඳව ලිපියක් සකස් කරන්න.

විල්ලු පරිසර පද්ධතියක දක්නට ලැබෙන ශාක විශේෂ කිහිපයක්

වටැස්ස - *Drosera burmanni*

වෙල් කොහිල - *Limnophyton obtusifolium*

කෙකටිය - *Aponogeton crispus*

තිම්ඹර - *Diospyros malabaricus*

කොක් මොට - *Eriocaulon sp*

බිත් සවාන් - *Dopatrium lobelioides*

විල්ලුවල ආහාර දාම සහ ආහාර ජාලය හඳුනාගැනීම

ආහාර දාම සහ ආහාර ජාල පිළිබඳව සිසුන්ට ප්‍රායෝගිකව අත්දැකීමක් ලබාදීම මෙම ක්‍රියාකාරකමේ පරමාර්ථය වේ. මෙම ක්‍රියාකාරකම තුළින් පරිසර පද්ධතියක ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳව මනා අවබෝධයක් සිසුන්ට ලැබෙනු ඇත.

අවශ්‍ය දෑ

ශාක සහ සතුන් හඳුනා ගැනීම සඳහා මාර්ගෝපදේශක පොත්, දත්ත සටහන් කරගැනීමට පොතක් සහ පැන්සල්, කුඩා ශාක සහ සතුන් නිරීක්ෂණය සඳහා අත් කාඩ්, ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් නිරීක්ෂණය සඳහා අන්වීක්ෂයක්.

ක්‍රමය

1. අධ්‍යයනයට සම්බන්ධ වන කණ්ඩායමට ආහාර දාම සහ ආහාර ජාල පිළිබඳව නැවත මතක් කරදීම සඳහා කෙටි හැඳින්වීමක් කරන්න.
2. ප්‍රථමයෙන්ම විල්ලු පරිසර පද්ධතියක ඇති විවිධ වාසස්ථාන සහ එම වාසස්ථානවල දක්නට ලැබෙන ශාක සහ සතුන් හඳුනාගත යුතුය. ඉන්පසු සටහන් පොතක් ආධාරයෙන් ශාක

හක්ෂකයන්, විලෝපිකයන්, මෘතෝප ජීවීන් සහ ඔවුන්ගේ ආහාර දාම සම්බන්ධතා සටහන් කළ යුතුය.

3. අන්වීක්ෂයක් ඇත්නම් විවිධ ස්ථානවලින් ලබා ගත් ජල නියැදි කිහිපයක් පාසල් විද්‍යාගාරයට යවා ක්ලැම්ඩොමොනාස්, නීල හරිත ඇල්ගා සහ ඇමීබා වැනි විල්ලු පද්ධතියේ ක්ෂුද්‍ර සමාජිකයින් හඳුනාගත හැකිය.
4. එක් එක් ආහාර දාම හඳුනාගත් පසුව එම දත්ත එක්කොට විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ ආහාර ජාලය නිර්මාණය කළ හැකිය.
5. අධ්‍යයනය අවසානයේ විල්ලු පරිසරයේ ආහාර දාම සහ ආහාර ජාලය පිළිබඳව වාර්තාවක් සකස් කරන්න.
6. පුවත්පතක් හෝ සඟරාවක් සඳහා විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ ආහාර ජාලය පිළිබඳව ලිපියක් සකස් කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 06

විල්ලු ආහාර ජාලය පිළිබඳ නාට්‍යයක් නිර්මාණය කිරීම

මෙම ක්‍රියාකාරකම ඉහත විල්ලු ආහාර දාම සහ ආහාර ජාලය පිළිබඳ ක්‍රියාකාරකම සමග සම්බන්ධ වේ.

ක්‍රමය

1. ඉහත අධ්‍යයනයට සම්බන්ධ වූ සිසුන් කණ්ඩායම සහ රංගනයට කැමති තවත් සිසුන් කණ්ඩායමක් මේ වෙනුවෙන් සම්බන්ධ කරගත යුතුය.
2. විල්ලු අධ්‍යයනයෙන් සකස් කරන ලද ආහාර දාම සහ ආහාර ජාලය පිළිබඳව වාර්තාව අනුව විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ එක් එක් අංග සහ ජීවීන් හඳුනාගත යුතුය.
3. එම වාර්තාව අනුසාරයෙන් කෙටි නාට්‍යයක අත් පිටපතක් සකස් කළ යුතුය.
4. එක් එක් අංග සහ ජීවීන් සඳහා වර්ත තෝරාගෙන ඔවුන්ට එම වර්තය පිළිබඳව නැවත හැඳුරීමට අවස්ථාව ලබා දිය යුතුය. (උදාහරණයක් ලෙස විල්ලු පරිසර පද්ධතියක සිටින මහ ඇලි

කොකුන් මසුන් සහ ගෙම්බන් මත යැපෙන බව, හැඳි ආලාවන් ඔවුන්ගේ හැන්දක් වැනි හොට ජලය තුළ කලතා මඩ තුළ සිටින කුඩා පණුවන් වැනි ජීවීන් ආහාරයට ගන්නා බව)

5. මෙහිදී තෝරා ගන්නා වර්ත සංඛ්‍යාව ස්වාභාවික පරිසරයේ එම ජීවීන් කණ්ඩායමට අනුරූප ලෙස තෝරා ගැනීම වඩා සුදුසුය. (ශාක වැඩි ප්‍රමාණයක්, ශාක භක්ෂකයන් එයට වඩා අඩු ප්‍රමාණයක්, ආහාර දාමයේ ඉහළම මට්ටමේ එක් සමාජිකයෙක් උදා - එක කොටියෙක් පමණක්)
6. එක් එක් වර්තයට තමා පිළිබඳව හැඳින්වීමක් කළ හැකි අතර, පොතේ ගුරෙකු යොදා ගැනීමෙන් විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳව ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

විල්ලුව නිත්තර ඇසින්

විල්ලු පරිසර පද්ධතියක් විකරණයට අවශ්‍ය මූලාශ්‍ර විශාල ප්‍රමාණයකින් යුක්ත වේ. සාම්ප්‍රදායෙන් ඔබ්බට ගොස් විනෝදාත්මක ලෙස විල්ලු පරිසර පද්ධතියක් විනයට නැගීම විල්ලු පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට වඩාත් සුදුසු ක්‍රියාමාර්ගයක් වේ.

අවශ්‍ය දෑ

විවිධ ප්‍රමාණයේ සහ වර්ගයේ විකු ඇඳීමට ගත හැකි විවිධ උපස්ථර (කැන්වස්, විකු කොළ, අම් රෙදි, ගෝනි රෙදි, ඩෙනිම් රෙදි, පැතලි ගලක්, කලු පැහැ විකු කොළ, බට පැළැලි, වියළා ගත් විශාල ශාක පත්‍ර

විවිධ වර්ගයේ වර්ණ මාධ්‍ය (පැස්ටල්, ප්ලැටිග්නම්, තෙල් සායම්, දිය සායම්, රෙදි සායම්, පැන්සල්, අඟුරු, තීන්ත පැන්)

ක්‍රමය

1. විකු ඇඳීමට කැමති සිසුන් කණ්ඩායමක් තෝරා ගන්න.
2. ප්‍රථමයෙන් විල්ලු පරිසර පද්ධතිය පිළිබඳව මනා අවබෝධයක් ලබා දෙන්න.

3. ඔවුන්ගේ දක්ෂතාව සහ කැමැත්ත මත එක් එක් සිසුවාට විකු අඳින වර්ණ මාධ්‍යය සහ උපස්ථරය තෝරා ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දෙන්න.
4. විල්ලු පරිසර පද්ධතියක එක් ස්ථානයකට සිසුන් කණ්ඩායම ගෙන ගොස් ඔවුන් කැමති වර්ණ මාධ්‍යය භාවිත කර විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ භූ දර්ශනය විනයට නැගීමට අවස්ථාව ලබා දෙන්න. මෙයට අමතරව විල්ලු වාසී ශාක සහ සතුන් විනයට නැගීමට ද හැකිය.
5. එක් සිසුවකුට හෝ කිහිප දෙනෙකුට කැන්වස් හෝ විකු කොළයක් පමණක් ලබා දී විල්ලුව ආශ්‍රිතව ස්වාභාවිකව දක්නට ලැබෙන වර්ණ (ගස් කොළ, පොකු , මල් හෝ මැටි) පමණක් භාවිත කර විනය ඇඳීමට අවස්ථාව ලබා දෙන්න.
6. පළපුරුදු විකු ශිල්පියකු හෝ කණ්ඩායමක් විසින් විකු පිළිබඳව ඇගයීමක් කළ හැකිය.
7. අවසානයේ දී විල්ලු විකු පිළිබඳව ප්‍රදර්ශනයක් පැවැත්විය හැකිය.

කලු තීන්ත පෑනෙන් අඳින ලද විල්ලුවක චිත්‍රයක්

දිය සායමෙන් අඳින ලද විල්ලුවක චිත්‍රයක්

ජන කවියේ විල්ලුව

අපේ මුතුන් මිත්තන් ජීවිතයේ විවිධ අවස්ථා කවියට නගා ඇත. වර්තමානයේ පවා ජන කවි ලෙස අපි ඒවා රස විඳිමු. විල්ලු පරිසර පද්ධතිය ආශ්‍රිතව ජන කවි නිර්මාණය පාසැල් සිසුන්ට නැවුම් අත්දැකීමක් විය හැකිය. විල්ලු ගැන නිර්මාණය කරන ලද කවි පෙළක් ඔබගේ රසවින්දනය සහ කවි නිර්මාණය පිළිබඳව අවබෝධය වර්ධනය සඳහා පිටුව 04 හි දක්වා ඇත.

අවශ්‍ය සම්පත්

ජන කවි පිළිබඳ පොත්පත්, ජන කවිය සහ ජන කවි නිර්මාණය පිළිබඳව සිසුන්ට දැනුම ලබා දිය හැකි සම්පත් දායකයෙක්

ක්‍රමය

1. සාහිත්‍යය විෂයට කැමති සිසුන් කණ්ඩායමක් තෝරා ගන්න.

2. ප්‍රථමයෙන් විල්ලු පරිසර පද්ධතිය පිළිබඳව මනා අවබෝධයක් ලබා දෙන්න.
3. පළපුරුදු කවි නිර්මාණ ශිල්පියකු හෝ සාහිත්‍යාධරයකු ලවා ජන කවියේ නිර්මාණාත්මක පැත්ත පිළිබඳව සිසුන්ට අවබෝධයක් ලබා දෙන්න.
4. ඔවුන් තෝරාගත් මාතෘකා යටතේ විල්ලුව පිළිබඳව කවි නිර්මාණය කිරීමට අවස්ථාව ලබා දෙන්න.
5. මෙයට අමතරව විල්ලු පිළිබඳ ගීත්, නිසඳැස් මෙන්ම කතන්දර නිර්මාණය කළ හැකිය.
6. අවසානයේදී විල්ලු පිළිබඳව නිර්මාණය කරන ලද කවි සහ අනෙකුත් නිර්මාණ ප්‍රාසාංගිකව ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

ක්‍රියාකාරකම 09

මුතුන් මිත්තන් දුටු විල්ලුව

වර්තමානයේ ජීවත් වන අප බොහෝ දුරට ස්වාභාවික පරිසරයෙන් ඇත්ව ජීවත් වුවත් පරිසරය අපේ මුතුන් මිත්තන්ගේ ජීවිතයේම කොටසක්ව පැවතුණි. ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා වැඩි ප්‍රමාණයක් අවට පරිසරයෙන්ම සපුරා ගන්නා ලදී. එබැවින් අපේ මුතුන් මිත්තෝ පරිසරය සම්බන්ධව මනා දැනුමකින් සන්නද්ධ වී සිටියෝය. අතීතයේ දී පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට මෙම දැනුම සම්ප්‍රේෂණය විය. එකල්හි ජීවන පැවැත්මට එය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් විය. කාලයත් සමග පාරම්පරිකව සම්ප්‍රේෂණය වන දැනුම වෙනුවට විධිමත් ඉගැන්වීමේ ක්‍රම ඉදිරිපත් විය. එතැන් සිට අපේ මුතුන් මිත්තන් එදිනෙදා දිවි පැවැත්මට භාවිත කළ දැනුම සාම්ප්‍රදායික දැනුම හෙවත් පාරම්පරික දැනුම ලෙස හඳුන්වා දෙන ලදී. එදිනෙදා භාවිතයේ නොමැති බැවින් මෙම පාරම්පරික දැනුම වර්තමානයේ විශැකී යමින් පවතී. විල්ලු ආශ්‍රිතව ජීවත් වන වැඩිහිටියන් සමහරෙක් තවමත් මෙම දැනුමින් සන්නද්ධව සිටිති. මෙම දැනුම එක්රැස් කිරීම මෙන්ම අනාගත පරම්පරාවන් වෙනුවෙන් සුරැකිව තබා ගැනීම ජාතික කර්තව්‍යයක් වේ.

අවශ්‍ය සම්පත්

සටහන් පොත්, කැමරා සහ රෙකෝඩර්

ක්‍රමය

1. සිසුන් කණ්ඩායම් ලෙස හෝ තනි තනි වශයෙන් තොරතුරු එක් රැස්කිරීම සඳහා යෙදවිය හැකිය.
2. තෝරා ගන්නා සිසුන් කණ්ඩායමට පාරම්පරික දැනුම සහ එම දැනුම රැස්කිරීමේ ක්‍රමවේද පිළිබඳව මනා අවබෝධයක් ලබා දෙන්න. මේ සඳහා පාරම්පරික දැනුම පිළිබඳ සම්පත් දායකයකු හෝ සාම්ප්‍රදායික දැනුම පිළිබඳව ලියවුණු පොත් පරිශීලනයට අවස්ථාව ලබා දෙන්න.
3. විල්ලු ආශ්‍රිත පාරම්පරික දැනුමේ එක් එක් අංශයන්ගේ (ආහාර, ඖෂධ, වනජ ද්‍රව්‍ය, විල්ලු ආශ්‍රිත ශාක, සතුන්, ඇදහිලි සහ විශ්වාස)

එදිනෙදා භාවිතයේ නොමැති බැවින් මෙම පාරම්පරික දැනුම වර්තමානයේ විශැකී යමින් පවතී. විල්ලු ආශ්‍රිතව ජීවත් වන වැඩිහිටියන් සමහරෙක් තවමත් මෙම දැනුමින් සන්නද්ධව සිටිති. මෙම දැනුම එක්රැස් කිරීම මෙන්ම අනාගත පරම්පරාවන් වෙනුවෙන් සුරැකිව තබා ගැනීම ජාතික කර්තව්‍යයක්ම වේ.

තොරතුරු ලබා ගන්නා ආකාරය සහ එම තොරතුරු එක් රැස් කරන ආකාරය පිළිබඳව ක්‍රමවේදයක් සකස් කරන්න.

4. විල්ලු සහ ඒ අවට පාරිසරික පද්ධති පිළිබඳ පාරම්පරික දැනුමැති පුද්ගලයන්ගේ ලැයිස්තුවක් සකස් කරන්න (උදාහරණ - වෙද මහතා, වයස්ගත පුද්ගලයන්, පෙර දවස හේන් ගොවිතැන් කළ ගොවීන්, මසුන් අල්ලන්නන්)
5. එක් රැස්කළ තොරතුරු නිවැරදි ලෙස සටහන් තැබීම සිදුකළ යුතු අතර පාරම්පරිකව ශාක සහ සතුන් හැඳින්වීමට භාවිත කළ නම්වල විද්‍යාත්මක නාම හඳුනාගෙන එම නාමකරණයට අදාළ ලෙස විස්තර සටහන් කරන්න.
6. විල්ලු ආශ්‍රිත පාරම්පරික දැනුම පිළිබඳව නිබන්ධනයක් සකස් කර ඒ ආශ්‍රයෙන් පුවත්පත් සහ සඟරාවල පළ කිරීම සඳහා ලිපි එකතුවක් සකස් කරන්න.

විල්ලුවේ රහස්‍ය ජර්නලයේ

ඕනෑම අනෙකුත් පරිසර පද්ධතියක මෙන්ම විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ සිටින සතුන් වැඩි ප්‍රමාණයක් ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණවල දී වාර්තා වන්නේ නැත. විශේෂයෙන්ම ක්ෂීරපායී සතුන් විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරී වන්නේ රාත්‍රී කාලයේ දීය. නිරීක්ෂණයට පහසුවෙන් හසු නොවන සතුන් අධ්‍යයනය සඳහා ඔවුන්ගේ සලකුණු භාවිත කළ හැකිය.

සතුන්ගේ පා සටහන්, වසුරු, ඉවත ලූ ආහාර, අස්ථි කොටස් සහ සතුන් වාසය කරන ගුල් මෙවැනි සලකුණු ලෙස සඳහන් කළ හැකිය.

අවශ්‍ය දෑ

සතුන්ගේ සලකුණු හඳුනාගත හැකි සම්පත් දායකයෙක් (වනාන්තරය පළපුරුදු ගැමියන්ට බොහෝ සතුන්ගේ සලකුණු හඳුනා ගත හැකිය), ප්ලාස්ටික් ඔෆ් පැරිස්, කැමරාවක්, සටහන් පොත් සහ පැන්සල්

ක්‍රමය

1. සිසුන් කණ්ඩායමක් තෝරා ගෙන සතුන්ගේ සලකුණු හඳුනා ගැනීම පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට යම් කාලයක් ලබා දෙන්න.
2. සත්ත්ව සලකුණු හඳුනා ගැනීම පිළිබඳව දැනුමැති සම්පත් දායකයකු මගින් ඒ පිළිබඳ වැඩිදුර අවබෝධයක් ලබා දීම වඩා සුදුසුය.
3. තවද ප්ලාස්ටික් ඔෆ් පැරිස් භාවිතයෙන් අඩි සලකුණුවල ආකෘතියක් ලබා ගන්නා ආකාරය ද පාසල තුළ පුහුණු විය හැකිය. මේ සඳහා බළලකුගේ හෝ බල්ලකුගේ පා සටහනක් මඬේ පිහිටුවා ප්ලාස්ටික් ඔෆ් පැරිස් අඩි සලකුණක් ලබා ගත හැකිය.
4. මෙම ක්‍රියාකාරකම සඳහා විල්ලු ක්ෂේත්‍ර වාරිකාව උදෑසනින් ආරම්භ කළ යුතුය.

5. ප්‍රථමයෙන් මඩ සහිත ස්ථාන නිරීක්ෂණය කර සත්ත්ව අඩි සටහන් මැකී යාමට පෙර ප්ලාස්ටික් ඔෆ් පැරිස් ආකෘති සහ ඡායාරූප ලබා ගත යුතුය.
6. මෙයට අමතරව සතුන්ගේ වසුරු සහ ආහාරවල ඉතිරි කොටස් ආදියෙන් රාත්‍රී කාලයේ විල්ලුවට පැමිණි සතුන් හඳුනා ගත හැකිය.
7. කුහුඹු ගුල්, මී ගුල්, කකුලු ගුල් ආදි වෙනත් සලකුණු නිරීක්ෂණය කර තව දුරටත් සතුන් හඳුනා ගැනීමට උත්සහ කළ යුතුය.
8. අධ්‍යයනය අවසානයේ විල්ලු පරිසරයේ සැඟවුණු සතුන් පිළිබඳ රහස් පරීක්ෂණ වාර්තාවක් එළිදැක්විය යුතුය.
9. ප්‍රචන්පතක් හෝ සඟරාවක් සඳහා විල්ලු පරිසරයේ සැඟවුණු සතුන් පිළිබඳව ලිපියක් සකස් කරන්න.

විශේෂයෙන්ම ක්ෂීරපායී සතුන් විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරී වන්නේ රාත්‍රී කාලයේදීය. නිරීක්ෂණයට පහසුවෙන් හසු නොවන සතුන් අධ්‍යයනය සඳහා ඔවුන්ගේ සලකුණු භාවිත කළ හැකිය.

විල්ල ආශ්‍රිත සත්ව සලකුණු කිහිපයක්
මෙම ඡායාරූප විල්පත්තු විල්ල ආශ්‍රයෙන් ලබා ගන්නා ලදී.

වල් උරු අඬි

හරි අඬි

ගල් ඉඩ්ඩකුගේ මං සලකුණ

වලස් පා සටහන්

ගෝන හක්ක

කුහුඹු පස්

ක්‍රියාකාරකම 11

විල්ලුවේ රස ජරීක්ෂකයෝ

විල්ලු පරිසර පද්ධතියක එයටම ආවේණික ජෛව භෞතික සහ රසායනික ගුණාංග සහිත පාරිසරික ලක්ෂණ ඇති බව විමසිල්ලෙන් නිරීක්ෂණ කළ විට පැහැදිලි වේ. සමහර විල්ලු කිවුල් දිය සහිත වන අතර සමහර විල්ලු මිරිදිය සහිත වේ. කිවුල්දිය විල්ලුවල ජලමට්ටම කාලීනව ඉහළ පහළ යන විට එහි ලවණතාව ද වෙනස් වනු ඇත. ලවණතාව වෙනස්වීම එහි ජෛවීය කොටසේ වෙනස් වීමට ද බලපානු ඇත. පරිසර පද්ධතියක ජෛව, භෞතික සහ රසායනික ගුණාංග පිළිබඳව නිරීක්ෂණය සඳහා පාරිසරික විද්‍යාගාරයක් ලෙස විල්ලු භාවිත කළ හැකිය.

අවශ්‍ය දෑ

pH මීටරයක් හෝ pH කඩදාසි, උෂ්ණත්ව මාපකයක්, ලවණ මාපකයක්, ජලයේ ද්‍රාව්‍ය ඔක්සිජන් මැනීම සඳහා මාපකයක් හෝ විද්‍යාගාර උපකරණ.

ක්‍රමය

1. ඉහළ පන්තිවල සිසුන් කණ්ඩායමක් තෝරා ගෙන පාරිසරික භෞතික සහ රසායනික ගුණාංග පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා දෙන්න.

2. පාසැලේ විද්‍යාගාරයේ හෝ වෙනත් විද්‍යාගාරයකින් ලබා ගත හැකි උපකරණවලට අනුව නිරීක්ෂණය කරන භෞතික සහ රසායනික ගුණාංග පිළිබඳව තීරණය කළ යුතුය.
3. නිරීක්ෂණය සිදු කරන ගුණාංගවලට අදාළව පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් සහ කාල රාමුවක් යොදා ගැනීම සුදුසු වේ.
4. විල්ලු පරිසර පද්ධතියේ ජලයේ උෂ්ණත්වය පිළිබඳව පර්යේෂණයක් කරන්නේ නම් දවස පුරා පැයෙන් පැය උෂ්ණත්වය වෙනස් වීම මෙන්ම එක් එක් දේශගුණික තත්ත්ව යටතේ විල්ලුවේ උෂ්ණත්වය නිරීක්ෂණය කළ හැකිය.
5. විල්ලුවේ ලවණතාව වෙනස් වීම නිරීක්ෂණය කරන්නේ නම් වඩා සුදුසු වන්නේ වසරක කාලයක් ඇතුළත එහි වෙනස් වීම නිරීක්ෂණය කිරීම වේ.
6. විල්ලුවේ භෞතික සහ රසායනික ගුණාංග පිළිබඳව එක් රැස් කළ තොරතුරු, වාර්තාවක් ආකාරයට සකස් කර ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

ක්‍රියාකාරකම 12

විල්ල දින ඝෂමරෂම

ජනතාවට වඩා හොඳින් අවබෝධය ලබා දිය යුතු කරුණු සඳහා ඵලදායී මට්ටමේ ප්‍රචාරයක් ලබා ගැනීම සඳහා විවිධ සැමරුම් දින පවත්වනු ලැබේ. මිහිතල දිනය, ජෛව විවිධත්ව දිනය, ලෝක කඳුකර දිනය සහ ලෝක කම්කරු දිනය මෙම සමරු දින සඳහා උදාහරණ කිහිපයකි. විල්ල පිළිබඳව ජනතාවගේ අවධානය යොමු කිරීමට මෙන්ම සිසුන්ගේ හැකියා ඔප්නැංවීමට විල්ල දිනයක් සැමරිය හැකිය. මේ සඳහා ඔබට පහසු දිනයක් හෝ ලෝක තෙත් බිම් දිනය (පෙබරවාරි 02) හෝ ලෝක පරිසර දිනය (ජූනි 05) වැනි පරිසරය හා සම්බන්ධ ප්‍රසිද්ධ දිනයක් යොදා ගත හැකිය.

ක්‍රමය

ජනාවාස අවට ඇති විල්ලවක් ආශ්‍රිත භූමියක් පරිසරයේ සංවේදීතාවට හානි නොවන ආකාරයට භාවිත කිරීම වඩා සුදුසු වන අතර, නැතහොත් වඩාත් පහසු වන ලෙස පාසල් භූමිය විල්ල දිනය සැමරීමට තෝරා ගත හැකිය. ඉහත සඳහන් කර ඇති ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් වැඩි ප්‍රමාණයක් ආවරණය කළ පසුව, ප්‍රදේශයේ විල්ල පිළිබඳව ඇති හොඳම තොරතුරු එකතුව විල්ල ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සම්බන්ධ වන පාසල හෝ පාසල් සතුව පවතිනු ඇත. එක් එක් ක්‍රියාකාරකම සඳහා වෙන් වෙන් කණ්ඩායම් යෙදවීමෙන් එකම කාලයක දී ක්‍රියාකාරකම් වැඩි ප්‍රමාණයක් අවසන් කළ හැකි වනු ඇත. මෙයට අමතරව තවත් සිසුන් කණ්ඩායමක් පත්කර විල්ල පරිසර පද්ධතියට හානි වන ක්‍රියා සහ මිනිස් බලපෑම් පිළිබඳව ද තොරතුරු රැස් කළ යුතුය.

ඉහත ක්‍රියාකාරකම් යටතේ එකතු කරගත් තොරතුරු සමාලෝචනය කර පරිසර විද්‍යාව පිළිබඳ දැනුමැති සම්පත් දායකයකු මගින් එම තොරතුරුවල නිරවද්‍යතාව තහවුරු කරගත යුතුය.

ඉන්පසු සිසුන් ලවා ආකෂර්ණීය ලෙස එම තොරතුරු සහ වාර්තා ප්‍රදර්ශනයකට සුදුසු ආකාරයෙන් සකස් කළ යුතුය.

මෙයට අමතරව සිසුන් කණ්ඩායමක් ලවා විල්ලවක ආකෘතියක් නිර්මාණය කළ හැකිය. විල්ල පිළිබඳව හඳුන්වා දීමට මෙම ආකෘතිය උපකාරී වේ.

පහසු දිනයක විල්ල පිළිබඳ ප්‍රදර්ශනය පැවත්වීමට සුදානම් කර එදින විල්ල දිනය සැමරීම කළ හැකිය. අවට පාසල්වලට සහ වැඩිහිටියන්ට ප්‍රදර්ශනයට ආරාධනා කර ඔවුන්ට ද කණ්ඩායම සතු දැනුම බෙදා දිය හැකිය.

විල්ල පිළිබඳව ජනතාවගේ අවධානය යොමු කිරීමට මෙන්ම සිසුන්ගේ හැකියා ඔප්නැංවීමට විල්ල දිනයක් සැමරිය හැකිය. මේ සඳහා ඔබට පහසු දිනයක් හෝ ලෝක තෙත් බිම් දිනය (පෙබරවාරි 02) හෝ ලෝක පරිසර දිනය (ජූනි 05) වැනි පරිසරය හා සම්බන්ධ ප්‍රසිද්ධ දිනයක් යොදා ගත හැකිය.

“අපේ විල්ලුව”, විල්ලු සුරකින සමාජ ජාලය

ජෛව විවිධත්වය මෙන්ම පාරිසරික සේවාවන්ගේ පැවැත්මට ඇති දායකත්වය හේතුවෙන් විල්ලු පරිසර පද්ධති ප්‍රාදේශීය වශයෙන් පමණක් නොව ජාතික වශයෙන් ද වැදගත් තෙත් බිම් කාණ්ඩයක් වේ. එපමණක් ද නොව විල්පත්තු ජාතික වනෝද්‍යානයේ ඇති විල්ලු පද්ධතිය (එහි ඇති අනෙකුත් තෙත් බිම් ද ඇතුළත්ව) අන්තර්ජාතික රැමිසා තෙත් බිමක් ලෙස නම් කර ඇති නිසා අන්තර්ජාතික වශයෙන් ද වැදගත් වේ. එහෙත් මිනිස් බලපෑම් නිසා දිනෙන් දින මෙම සුවිශේෂිත විල්ලු පද්ධති විනාශවෙමින් පවතී. විල්ලු සංරක්ෂණය කිරීමට නම් මෙහි වැදගත්කම පිළිබඳව ඔබ මෙන්ම අනෙකුත් පාර්ශ්වයන් ද දැනුවත් විය යුතුය. මෙම ක්‍රියාකාරකම් හරහා විල්ලු පිළිබඳව විශාල පිරිසක් දැනුවත් කිරීමටත් විල්ලු ආරක්ෂා කර ගැනීම වෙනුවෙන් විමසිලිමත්ව සිටින කණ්ඩායමක් බිහිකිරීමටත් හැකි වනු ඇත.

ක්‍රමය

1. සමාජ මාධ්‍ය භාවිත කරන සහ ඒ පිළිබඳ දැනුමැති ඉහළ පන්තිවල සිසුන් පිරිසක් මේ සඳහා සම්බන්ධ කර ගත යුතුය.

2. ප්‍රථමයෙන්ම ප්‍රදේශයේ වැඩි පිරිසක් භාවිත කරන සමාජ මාධ්‍යය පිළිබඳව සමීක්ෂණයක් කර විල්ලු තොරතුරු කාර්යක්ෂම ලෙස හුවමාරු කර ගත හැකි සමාජ මාධ්‍ය තෝරා ගත යුතුය. ඉන්පසු විල්ලු පරිසර සංරක්ෂණය වෙනුවෙන් වෙන්වූ සමාජ මාධ්‍ය ජාලයක් ස්ථාපිත කළ යුතුය. (උදාහරණයක් ලෙස ෆේස්බුක් (facebook) පිටුවක්)
3. ඉන්පසු ඉහත සඳහන් ක්‍රියාකාරකම්වලින් සොයා ගන්නා තොරතුරු සහ ඡායාරූප සමාජ මාධ්‍ය හරහා ප්‍රචාරය කළ හැකිය.
4. ප්‍රදේශයේ වැඩිහිටියන් පරිසර සංරක්ෂණය සම්බන්ධ නිලධාරීන් සහ සමාජ ක්‍රියාකාරීන් හැකි පමණ මෙම ජාලයට සම්බන්ධ කර ගත යුතුය.
5. විල්ලු පරිසර පද්ධතියක් තුළ සිදුවන විනාශකාරී සිදුවීම් මේ හරහා ප්‍රචාරණය මගින් විල්ලු ආරක්ෂා කර ගැනීම වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක පවුරක් නිර්මාණය කර ගත හැකිය.

ක්‍රියාකාරකම 14

විල්ලු තොරතුරු පුවරුව

විල්ලු පරිසර පද්ධතියක සිදුවන පාරිසරික වෙනස් වීම් (ජෛව, රසායනික හෝ භෞතික) ප්‍රසිද්ධ ස්ථාන කිහිපයක ස්ථාපිත කර ඇති පුවරු කිහිපයක් හරහා යාවත්කාලීන කිරීම මගින් නිවැරදි ලෙස පාරිසරික තොරතුරු රැස් කිරීම සහ එම තොරතුරු විවිධ පාර්ශ්වයන්ට ලබා දීමෙන් ඵලදායී ලෙස පාරිසරික තොරතුරු සන්නිවේදනය කිරීමේ හැකියාව ලැබේ.

ක්‍රමය

1. ඉහත ක්‍රියාකාරකම්වලින් කාලීනව ලබා ගන්නා විල්ලු ආශ්‍රිත ජෛව විවිධත්ව දත්ත හෝ පාරිසරික තත්ත්වයන්ගේ විචල්‍යයන් මෙම තොරතුරු පුවරුව හරහා ස්ථාපිත කළ හැකිය. මෙවැනි පුවරුවක ආදර්ශයක් පහත දක්වා ඇත.
2. පාසලේ, ප්‍රධාන මංසන්ධියක හෝ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය වැනි මහජනයා වැඩිපුර ගැවසෙන ස්ථානයක මෙම තොරතුරු පුවරු ස්ථාපිත කිරීම මගින් වැඩි ප්‍රචාරණයක් ලබා ගත හැකිය.

3. විල්ලුවේ පක්ෂි විශේෂවල ගහනය වෙනස් වීම මෙන්ම විල්ලු ජලයේ ලවණතාව, pH, ඔක්සිජන් වැනි පාරිසරික තත්ත්ව වෙනස් වීම් මෙවැනි පුවරුවක් හරහා ඉදිරිපත් කළ හැකිය.
4. ඉහත දත්ත ක්‍රමානුකූල ලෙස සටහන් කර ගැනීම කළ යුතු අතර අදාළ පාරිසරික විචල්‍යයේ ආසන්න දත්ත සටහන් සමග වර්තමාන දත්ත සැසඳෙන පරිදි පුවරුවට දත්ත ඇතුළත් කළ යුතුය.
5. වර්තමානයේ නිරීක්ෂණය කරන ලද දත්ත පසුගිය දත්ත සමග සැසඳීමේ දී පාරිසරික වශයෙන් ධනාත්මක වෙනසක් පවතින්නේ නම් එය කොළ පැහැයෙන් සලකුණු කළ යුතු අතර එම වෙනස් වීම සාමාන්‍යමත නම් රතු පැහැයෙන් දැක්විය යුතුය.

නාග විල්ලුවේ පාරිසරික තත්ත්ව දර්ශකය

	ජනවාරි	පෙබරවාරි	මාර්තු	අප්‍රේල්	මැයි	ජූනි
PH	5.47	6.10	6.49	6.03		
ලවණතාව	575ppm	605ppm	710ppm	410ppm		
ජලජ ඔක්සිජන් ප්‍රමාණය	10	13	13	6		
දියකාචුත්	15	3	-	-		
සුදු කොකුත්	20	8	25	4		
ලිහිණිත්	3	4	1	5		
ඔත්තුරත්	100+	500+	100+	34+		

■ පරිහෝජනයට නුසුදුසු සීමාවේ ■ පරිහෝජනයට සුදුසු සීමාවේ

විල්ලුවක පාරිසරික තත්ත්ව දර්ශකය සහිත ආදර්ශ පුවරුවක්

ඇමුණුම 01

විල්ල ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අවශ්‍ය අමතර තොරතුරු

විල්ලවාසී සත්ව කාණ්ඩ සහ ශාක ලැයිස්තුව

මෙම මාර්ගෝපදේශයේ සඳහන් විල්ල ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල දී හමුවිය හැකි ශාක සහ සතුන්ගේ ලැයිස්තු පහත දක්වා ඇත. මෙයට අමතරව ජාතික රතු දත්ත වාර්තාව සහ එක් එක් සත්ව කාණ්ඩ සහ ශාක පිළිබඳව ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති පොත් පරිශීලනයෙන් ද මෙම ලැයිස්තුව යාවත්කාලීන කළ හැකිය.

මෙම ලැයිස්තුවේ එක් එක් විශේෂය අයත් වන කුලය, විද්‍යාත්මක නාමය, ඉංග්‍රීසි නම සහ සිංහල නම දක්වා ඇත. මෙයට අමතරව 2012 ජාතික රතු දත්ත වාර්තාවට අනුව එක් එක් විශේෂයේ සංරක්ෂණ තත්ත්වය (සං.තත්.) දක්වා ඇත. ආවේණික විශේෂ තද පැහැති අකුරෙන් දක්වා ඇත.

CR: දැඩි තර්ජිත, EN: තර්ජිත, VU: අවදානම්, NT: තර්ජනයට ලක්වීමට ආසන්න, LC: තර්ජනයට භාජනය නොවූ, DD: දත්ත හිඟ

ක්ෂීරපායීන්

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
Family - Manidae			
1 <i>Manis crassicaudata</i>	Pangolin	කඩැල්ලුවා	NT
Family - Cercopithecidae			
2 <i>Macaca sinica</i>	Sri Lanka toque monkey	රිළුවා	LC
3 <i>Semnopithecus priam</i>	Grey langur	හැලි මදුරා	LC
Family - Lorisidae			
4 <i>Loris lydekkerianus</i>	Grey slender loris	අළු උණහසුලුවා	NT
Family - Canidae			
5 <i>Canis aureus</i>	Jackal	හරිඟ	LC
Family - Felidae			
6 <i>Felis chaus</i>	Jungle cat	චලු බළලා	NT
7 <i>Panthera pardus</i>	Leopard	කොටියා	EN
8 <i>Prionailurus rubiginosus</i>	Rusty-spotted cat	කොළ දිවියා	EN
9 <i>Prionailurus viverrinus</i>	Fishing cat	හඳුන් දිවියා	EN
Family - Herpestidae			
10 <i>Herpestes edwardsii</i>	Grey mongoose	අඳු මුහටියා	LC
11 <i>Herpestes smithii</i>	Black-tipped or Ruddy mongoose	රතු මුහටියා	LC
Family - Mustelidae			
12 <i>Lutra lutra</i>	Otter	දිය බල්ලා	VU
Family - Ursidae			
13 <i>Melursus ursinus</i>	Sloth bear	චලඟ	EN
Family - Viverridae			
14 <i>Paradoxurus hermaphoditus</i>	Palm civet	උගුඩුවා	LC
15 <i>Paradoxurus stenocephalus</i>	Golden Dryzone palm civet	රත් ශාකච්ඡුවා	EN
Family - Elephantidae			
16 <i>Elephas maximus</i>	Elephant	අලියා	EN
Family - Bovidae			
17 <i>Bubalus arnee</i>	Wild buffalo	කුළුඹලා	VU

කිවිපායන්...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
Family - Cervidae			
18 <i>Axis axis</i>	Spotted deer	චිත් මුවා	LC
19 <i>Rusa unicolor</i>	Sambur	ශෝනා	NT
20 <i>Muntiacus muntjak</i>	Barking deer	වැලිමුවා	NT
Family - Suidae			
21 <i>Sus scrofa</i>	Wild boar	වල් උචුරා	LC
Family - Tragulidae			
22 <i>Moschiola meminna</i>	Sri Lanka mouse-deer	මීඞ්නා	LC
Family - Hystricidae			
23 <i>Hystrix indica</i>	Porcupine	ඉත්තැව්	LC
Family - Muridae			
24 <i>Tatera indica</i>	Antelope rat	වැලි මීයා	LC
Family - Sciuridae			
25 <i>Funambulus palmarum</i>	Palm squirrel	ලේනා	LC
Family - Leporidae			
26 <i>Lepus nigricollis</i>	Black-naped hare	වල් භාවා	LC

පක්ෂීන්

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
Family - Phasianidae			
1 <i>Gallus lafayetii</i>	Sri Lanka Junglefowl	වලි කුකුළා	LC
2 <i>Pavo cristatus</i>	Indian Peafowl	මොණරා	LC
Family - Anatidae			
3 <i>Dendrocygna javanica</i>	Lesser Whistling-duck	හීන් තඹ-සේරුවා	LC
4 <i>Nettapus coromandelianus</i>	Cotton Pygmy-goose	මල් - සේරා	NT
5 <i>Anas querquedula</i>	Garganey	ගාගනී සේරුවා	NE
Family - Ramphastidae			
6 <i>Megalaima zeylanica</i>	Brown-headed Barbet	පොළොස් කොට්ටෝරුවා	LC
Family - Bucerotidae			
7 <i>Anthraceros coronatus</i>	Malabar Pied Hornbill	පොරෝ කැඳැත්තා	LC
Family - Coraciidae			
8 <i>Coracias benghalensis</i>	Indian Roller	දුම්බොන්නා	LC
Family - Alcedinidae			
9 <i>Alcedo atthis</i>	Common Kingfisher	පොදු මල් පිළිතුඩුවා	LC
10 <i>Halcyon smyrnensis</i>	White-throated Kingfisher	ළඹ සුදු පිළිතුඩුවා	LC
Family - Meropidae			
11 <i>Merops orientalis</i>	Green Bee-eater	පළාවන් බිතුහරයා	LC
12 <i>Merops philippinus</i>	Blue-tailed Bee-eater	පොදු නිල් බිතුහරයා	NE

පක්ෂීන්...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නම්.
Family - Cuculidae			
13 <i>Clamator jacobinus</i>	Pied Cuckoo	ගෝමර කොණඩ-කොහ	LC
14 <i>Surniculus lugubris</i>	Drongo Cuckoo	කවුඩු-කොහ	NT
15 <i>Eudynamys scolopacea</i>	Asian Koel	කොවුල	LC
Family - Psittacidae			
16 <i>Psittacula krameri</i>	Rose-ringed Parakeet	රූක රිචල	LC
Family - Apodidae			
17 <i>Collocalia unicolor</i>	Indian Swiftlet	ඉන්දියානු කැඳලි - තුර්තය	LC
18 <i>Cypsiurus balasiensis</i>	Asian Palm Swift	තල් - තුර්තය	LC
19 <i>Apus affinis</i>	House Swift	පුංචි තුර්තය	LC
Family - Hemiprocnidae			
20 <i>Hemiprocne coronata</i>	Crested Treeswift	සීළ රැක-තුර්තය	LC
Family - Strigidae			
21 <i>Ketupa zeylonensis</i>	Brown Fish Owl	දුඹුරු කෙවුල්-බකමුණා	LC
Family - Caprimulgidae			
22 <i>Caprimulgus asiaticus</i>	Common Nightjar	පොදු බිම්බස්සා	LC
Family - Columbidae			
23 <i>Columba livia</i>	Rock Pigeon	පරවිය	LC
24 <i>Streptopelia chinensis</i>	Spotted Dove	අළු කොබෙයියා	LC
25 <i>Treron pompadora</i>	Sri Lanka Green-pigeon	ශ්‍රී ලංකා බටගොස	LC
Family - Rallidae			
26 <i>Amaurornis phoenicurus</i>	White-breasted Waterhen	ළඹ සුදු කොරවකකා	LC
27 <i>Gallinix cinerea</i>	Watercock	කොරා	NT
28 <i>Porphyrio porphyrio</i>	Purple Swampen	නිල් කිචල	LC
29 <i>Gallinula chloropus</i>	Common Moorhen	පොදු ගැලිතුලා	LC
Family - Scolopacidae			
30 <i>Gallinago stenura</i>	Pintail Snipe	උල්පොදු කෙස්වටුලා	NE
31 <i>Lymnocyrtus minimus</i>	Jack Snipe	ඕන කෙස්වටුලා	NE
32 <i>Limosa limosa</i>	Black-tailed Godwit	කළු පොදු ගොහොදුවිතත	NE
33 <i>Numenius phaeopus</i>	Whimbrel	විඹුරැළියා	NE
34 <i>Numenius arquata</i>	Eurasian Curlew	කාලිකයා	NE
35 <i>Tringa totanus</i>	Common Redshank	රත්තා සිලිබිල්ල	NE
36 <i>Tringa stagnatilis</i>	Marsh Sandpiper	චතුරු සිලිබිල්ල	NE
37 <i>Tringa nebularia</i>	Common Greenshank	පලපා සිලිබිල්ල	NE
38 <i>Tringa ochropus</i>	Green Sandpiper	කොළ සිලිබිල්ල	NE
39 <i>Tringa glareola</i>	Wood Sandpiper	චන සිලිබිල්ල	NE

පක්ෂීන්...

අං.	විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නව්.
40	<i>Xenus cinereus</i>	Terek Sandpiper	ටෙරෙක් සිලිබිල්ලා	NE
41	<i>Actitis hypoleucos</i>	Common Sandpiper	පොදු සිලිබිල්ලා	NE
42	<i>Arenaria interpres</i>	Ruddy Turnstone	ගල් හරවන්නා	NE
43	<i>Calidris minuta</i>	Little Stint	ඕන ඕන්නා	NE
44	<i>Calidris temminckii</i>	Temminck's Stint	ටෙමිංක් ඕන්නා	NE
Family - Jacanidae				
45	<i>Hydrophasianus chirurgus</i>	Pheasant-tailed Jacana	සැවුල් පෙදු දියසැනා	LC
Family - Burhinidae				
46	<i>Burhinus oediconemus</i>	Eurasian Thick-knee	කුඩා ගොළු-කාලිකයා	LC
47	<i>Esacus recurvirostris</i>	Great Thick-knee	මහ ගොළු-කාලිකයා	LC
Family - Recurvirostridae				
48	<i>Himantopus himantopus</i>	Black-winged Stilt	පියාපත් කළු ඉපල්පාවා	LC
Family - Charadriidae				
49	<i>Pluvialis fulva</i>	Pacific Golden Plover	රත් මහ-ඔලෙවියා	NE
50	<i>Pluvialis squatarola</i>	Grey Plover	අළු මහ- ඔලෙවියා	NE
51	<i>Charadrius hiaticula</i>	Common Ringed Plover	මාල ඔලෙවියා	NE
52	<i>Charadrius dubius</i>	Little Ringed Plover	ඕන මාල ඔලෙවියා	VU
53	<i>Charadrius alexandrinus</i>	Kentish Plover	කෙන්ටිස් ඔලෙවියා	VU
54	<i>Charadrius mongolus</i>	Lesser Sand Plover	කුඩා වැලි ඔලෙවියා	NE
55	<i>Charadrius leschenaultii</i>	Greater Sand Plover	මහ වැලි ඔලෙවියා	NE
56	<i>Vanellus malabaricus</i>	Yellow-wattled Lapwing	කහ කරමල් කිරලා	LC
57	<i>Vanellus indicus</i>	Red-wattled Lapwing	රත් කරමල් කිරලා	LC
58	<i>Chlidonias hybrida</i>	Whiskered Tern	කාගුල් - ලිහිණියා	NE
Family - Accipitridae				
59	<i>Elanus caeruleus</i>	Black-wing Kite	පහනුකුස්සා	NT
60	<i>Haliastur indus</i>	Brahminy Kite	බමුණු පියාකුස්සා	LC
61	<i>Haliaeetus leucogaster</i>	White-bellied Sea-eagle	ස්තෝදර දියකුස්සා	LC
62	<i>Ichthyophaga ichthyaetus</i>	Grey-headed Fish-eagle	අළු-ඕස් මසුකුස්සා	NT
63	<i>Spilornis cheela</i>	Crested Serpent Eagle	සරපුකුස්සා	LC
64	<i>Accipiter badius</i>	Shikra	කුරුළුගොසා	LC
65	<i>Spizaetus cirrhatus</i>	Changeable Hawk Eagle	කොණ්ඩකුස්සා	LC
Family - Podicipedidae				
66	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Little Grebe	ඕන ගෙඹිතුරුවා	LC
Family - Anhingidae				
67	<i>Anhinga melanogaster</i>	Oriental Darter	අභිකාවා	LC
Family - Phalacrocoracidae				
68	<i>Phalacrocorax niger</i>	Little Cormorant	පුංචි දියකාවා	LC

පක්ෂීන්...

අං.	විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නව්.
69	<i>Phalacrocorax fuscicollis</i>	Indian Cormorant	භැඩපලු දියකාලා	LC
70	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Great Cormorant	මහ දියකාලා	NT
Family - Ardeidae				
71	<i>Egretta garzetta</i>	Little Egret	කුඩා ඇලි-කොකා	LC
72	<i>Ardea cinerea</i>	Grey Heron	අළු කොකා	LC
73	<i>Ardea purpurea</i>	Purple Heron	කරවැල් කොකා	LC
74	<i>Casmerodius albus</i>	Great Egret	මහ සුදු-කොකා	LC
75	<i>Mesophoyx intermedia</i>	Intermediate Egret	සුදු මැදි කොකා	LC
76	<i>Bubulcus ibis</i>	Cattle Egret	ගෙ-කොකා	LC
77	<i>Ardeola grayii</i>	Indian Pond Heron	කණ-කොකා	LC
78	<i>Butorides striatus</i>	Straited Heron	පලා කොකා	LC
79	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Black-crowned Night Heron	රැ. කොකා	NT
80	<i>Ixobrychus sinensis</i>	Yellow Bittern	කහ මැටි-කොකා	NT
81	<i>Ixobrychus cinnamomeus</i>	Cinnamon Bittern	රතු දුඹුරු මැටි-කොකා	NT
82	<i>Ixobrychus flavicollis</i>	Black Bittern	කළු මැටි-කොකා	LC
Family - Threskiornithidae				
83	<i>Threskiornis melanocephalus</i>	Black-headed Ibis	සුදු දෑ-කොකා	LC
84	<i>Platalea leucorodia</i>	Eurasian Spoonbill	හැඳි ආළාචා	LC
Family - Pelecanidae				
85	<i>Pelecanus philippensis</i>	Spot-billed Pelican	අළු පැස්තුවුචා	LC
Family - Ciconiidae				
86	<i>Mycteria leucocephala</i>	Painted Stork	ලතුවැකියා	LC
87	<i>Anastomus oscitans</i>	Asian Openbill	විවර-තුඩුචා	LC
88	<i>Ciconia episcopus</i>	Woolly-necked Stork	පාදිලි මානාචා	NT
89	<i>Leptoptilos javanicus</i>	Lesser Adjutant	බහුරු-මානාචා	VU
Family - Chloropseidae				
90	<i>Chloropsis jerdoni</i>	Blue-winged Leafbird	හිඳපිය කොළරිසියා	LC
Family - Laniidae				
91	<i>Lanius cristatus</i>	Brown Shrike	දුඹුරු සබරිත්තා	NE
Family - Artamidae				
92	<i>Artamus fuscus</i>	Ashy Woodswallow	අළු වනමිහිණියා	LC
Family - Oriolidae				
93	<i>Oriolus xanthornus</i>	Black-hooded Oriole	හිස කළු කහකුරුල්ලා	LC
Family - Dicruidae				
94	<i>Dicrurus leucophaeus</i>	Ashy Drongo	අළු පැහැ කවුඩා	NE
95	<i>Dicrurus caerulescens</i>	White-bellied Drongo	පොදු කවුඩා	LC

පක්ෂීන්...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
Family - Rhipiduridae			
96 <i>Rhipidura aureola</i>	White-browed Fantail	සුදු අවන්පෙදුමාරු	LC
Family - Monarchidae			
97 <i>Terpsiphone paradisi</i>	Asian Paradise- flycatcher	රැහැන්මාරු	LC
Family - Corvidae			
98 <i>Corvus splendens</i>	House Crow	කොළඹ කාක්කා	LC
99 <i>Corvus leuallantii</i>	Large-billed Crow	කළු කපුටා	LC
Family - Campephagidae			
100 <i>Coracina melanoptera</i>	Black-headed Cuckooshrike	කළුනිසි කොවුල්-සාරටිත්ත	LC
101 <i>Tephrodornis pondicerianus</i>	Sri Lanka Woodshrike	වන-ඝරටිත්ත	LC
Family - Aegithinidae			
102 <i>Aegithina tiphia</i>	Common Iora	අඟෝරාව	LC
Family - Sturnidae			
103 <i>Pastor roseus</i>	Rosy Starling	රෝස ඝර්කාව	NE
104 <i>Acridotheres tristis</i>	Common Myna	මයිනා	LC
Family - Hirundinidae			
105 <i>Hirundo rustica</i>	Barn Swallow	වැහි-ලිහිණිය	NE
106 <i>Hirundo hyperythra</i>	Sri Lanka Swallow	ශ්‍රී ලංකා වැහි-ලිහිණිය	
Family - Pycnonotidae			
107 <i>Pycnonotus cafer</i>	Red-vented Bulbul	කොණ්ඩිය	LC
108 <i>Pycnonotus luteolus</i>	White-browed Bulbul	බැම-සුදු කොණ්ඩිය	LC
Family - Cisticolidae			
109 <i>Cisticola juncidis</i>	Zitting Cisticola	රේබාංඛිත අවන්-රැවිය	LC
110 <i>Prinia socialis</i>	Ashy Prinia	අළුපැහැ ප්‍රීණිය	LC
112 <i>Prinia inornata</i>	Plain Prinia	බැමසුදු ප්‍රීණිය	LC
Family - Timalidae			
113 <i>Turdoides affinis</i>	Yellow-billed Babbler	දෙමලිච්චා	LC
Family - Alaudidae			
114 <i>Alauda gulgula</i>	Oriental Skylark	ගුවන් තුළිකාව	LC
Family - Dicaeidae			
115 <i>Dicaeum agile</i>	Thick-billed Flowerpecker	තුඩ මහන පිළලිච්චා	NT
116 <i>Dicaeum erythrorhynchos</i>	Pale-billed Flowerpecker	කුඩා පිළලිච්චා	LC
Family - Nectariniidae			
117 <i>Nectarina zeylonica</i>	Purple-rumped Sunbird	දම් කටි සුටිකකා	LC
118 <i>Nectarina asiatica</i>	Purple Sunbird	දම් සුටිකකා	LC
119 <i>Nectarina lotenia</i>	Loten's Sunbird	ලොටන්ගේ සුටිකකා	LC
Family - Passeridae			
120 <i>Passer domesticus</i>	House Sparrow	ගේ කුරුල්ලා	LC

පක්ෂීන්...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
Family - Motacillidae			
121 <i>Motacilla flava</i>	Yellow Wagtail	කහ හැලපෙන්නා	NE
122 <i>Anthus rufulus</i>	Paddyfield Pipit	ඉන්දියානු වැරටිවීමා	LC
Family - Estrididae			
123 <i>Lonchura striata</i>	White-rumped Munia	පීට සුදු වී-කුරුල්ලා	LC
124 <i>Lonchura punctulata</i>	Scaly-breasted Munia	හිත් වී-කුරුල්ලා	LC
125 <i>Lonchura malacca</i>	Black-headed Munia	හිස කළු වී-කුරුල්ලා	LC

උරගයන්

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
Family - Crocodylidae			
1 <i>Crocodylus palustris</i>	Marsh crocodile	හැල කිඹුලා	NT
Family - Bataguridae			
2 <i>Melanochelys trijuga</i>	Parker's black turtle	ගල් ඉඹිඹා	LC
Family - Testudinidae			
3 <i>Geochelone elegans</i>	Indian star tortoise	තාරකා ඉඹිඹා	NT
Family - Trionychidae			
4 <i>Lissemys ceylonensis</i>	Flapshell turtle	කිරි ඉඹිඹා	LC
Family - Agamidae			
5 <i>Calotes calotes</i>	Green garden lizard	පලා කටුස්සා	LC
6 <i>Calotes versicolor</i>	Common garden lizard	ගරා කටුස්සා	LC
7 <i>Sitana deâkai</i>	Fanthroat lizard	වැලි කටුස්සා	LC
Family - Chameleoniae			
8 <i>Chamaeleo zeylanicus</i>	Sri Lankan chameleon	බෝදිලිමා	EN
Family - Gekkonidae			
9 <i>Hemidactylus frenatus</i>	Common house-gecko	ගේ භුනා	LC
10 <i>Hemidactylus lankae</i>	Termite hill gecko	භූමිස් භුනා	LC
11 <i>Hemidactylus parvimaçulatus</i>	Spotted housegecko	පුල්ලි ගේ භුනා	LC
Family - Scincidae			
12 <i>Dasia halianus</i>	Haly's treeskink	හේලියෝ රැස්-සිකනලා	NT
13 <i>Eutropis carinata</i>	Common skink	සුලභ සීකනලා	LC
14 <i>Eutropis tammanna</i>	Tmmanna skink	තම්මානා සීකනලා	LC
Family - Varanidae			
15 <i>Varanus bengalensis</i>	Land monitor	තලගොසා	LC
16 <i>Varanus salvator</i>	Water monitor	කඹරගොසා	LC
Family Pythonidae			
17 <i>Python molurus</i>	Indian python	පිඹුරා	LC
Family - Colubridae			
18 <i>Ahaetulla nasuta</i>	Green vine snake	ඇහැටුල්ලා	LC
19 <i>Dendrelaphis tristis</i>	front Spot bronze back	හාල්දුණඹා	LC
20 <i>Liopeltis calamaria</i>	Reed snake	පන්බරියා	NT
21 <i>Lycodon aulicus</i>	Wolf snake, house snake	ඇළු රඳනකසා	LC

උරගයන්...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
22 <i>Oligodon arnensis</i>	Banded Kukri	අරනි දිත් කැටියා	LC
23 <i>Ptyas mucosa</i>	Rat snake	ගැරඹියා	LC
Family - Natricidae			
24 <i>Amphiesma stolatum</i>	Buff striped keelback	අභරකුක්කා	LC
25 <i>Xenochrophis asperrimus</i>	The checkered keelback	දිශඛරියා	LC
26 <i>Xenochrophis cf. piscator</i>	Checkered Keelback	දිශඛරියා	LC
Family - Homalopsidae			
27 <i>Cerberus rynchops</i>	Dog-faced water snake	කුණු දිශ කළුවා	LC
Family - Elapidae			
28 <i>Naja naja</i>	Indian cobra	නයා	LC
Family - Viperidae			
29 <i>Daboia russelii</i>	Russell's viper	චිත් පොළො	LC

උභයජීවීන්

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
Family - Bufonidae			
1 <i>Duttaphrynus scaber</i>	Ferguson's Toad	ෆර්ගියුසන්ගේ ගෙම්බා	VU
2 <i>Duttaphrynus melanostictus</i>	Common house toad	ගෙඹි ගෙම්බා	LC
Family - Microhylidae			
3 <i>Uperodon taprobanicus</i>	Common bull frog	චිසිතුරු රතු-මැඩියා	LC
4 <i>Microhyla mihintalei</i>	Red narrow mouth frog	රතු මුළුපටු-මැඩියා	LC
5 <i>Ramanella variegata</i>	White-bellied pugsnout frog	ඔබි සුදු මොටිහොඹු-මැඩියා	LC
6 <i>Uperodon systoma</i>	Balloon frog	බැලූන් මැඩියා	LC
Family - Dicroglossidae			
7 <i>Minervarya agricola</i>	Rice field frog	වෙල මැඩියා	
8 <i>Euphlyctis cyanophlyctis</i>	Skipper frog	උත්තන මැඩියා	LC
9 <i>Euphlyctis hexadactylus</i>	Sixtoe green frog	සයැගිලි පලා-මැඩියා	LC
10 <i>Hoplobatrachus crassus</i>	Jerdon's bull frog	ජර්ඩන්ගේ හැල-මැඩියා	LC
11 <i>Sphaerotheca breviceps</i>	Banded sand frog	තුන් ඉර වැලි-මැඩියා	LC
12 <i>Sphaerotheca rolandae</i>	Marbled sand frog	ලපවත් වැලි-මැඩියා	LC
Family - Rhacophoridae			
13 <i>Polypedates maculatus</i>	Spotted tree frog	පුල්ලි ගස් මැඩියා	LC

මත්ස්‍යයන්

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
Family - Cyprinidae			
1 <i>Dawkinsia filamentosa</i>	Filamented Barb	දුංකොළ පෙතික	LC
2 <i>Puntius vittatus</i>	Silver barb	වණ්චි තිත්තක	LC
3 <i>Horadandia atukorali</i>	Horadandia	හොරදන්තිය	VU
Family Cobitidae			
4 <i>Lepidocephalichthys thermalis</i>	Common spiny loach	තිත් අභිරාම	LC
Family - Aplocheilidae			
5 <i>Aplocheilus parvus</i>	Dwarf panchax	කළු හඳුක	LC
Family- Cichlidae			
6 <i>Oreochromis mosambicus</i>	Tilapia	තිලාපිය	AIS
7 <i>Oreochromis niloticus</i>	Tilapia	තිලාපිය	NE
Family - Anabantidae			
8 <i>Anabas testudineus</i>	Climbing perch	කාලසිය	LC

සමනලයන්

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
Family - Papilionidae			
1 <i>Graphium agamemnon</i>	Tailed jay	කොළ පැපිලියා	LC
2 <i>Pachliopta hector</i>	Crimson rose	මහ රෝස පැපිලියා	LC
3 <i>Papilio crino</i>	Banded peacock	මොණර පැපිලියා	VU
4 <i>Papilio demoleus</i>	Lime butterfly	කහ පැපිලියා	LC
5 <i>Papilio polytes</i>	Common mormon	කලු පැපිලියා	LC
Family - Pieridae			
6 <i>Appias galane</i>	Lesser albatross	කුඩා සුදුන	LC
7 <i>Catopsilia pomona</i>	Lemon emigrant	කහ පියාසැරියා	LC
8 <i>Catopsilia pyranthe</i>	Mottled emigrant	තිත් පියා පියාසැරියා	LC
9 <i>Colotis amata</i>	Small salmon arab	පුංචි රෝස සුදුන	LC
10 <i>Colotis etrida</i>	Little orange tip	හීන් සුදුන	NT
11 <i>Delias eucharis</i>	Jezebel	පොදු මහ සුදුදා	LC
12 <i>Eurema hecabe</i>	Common grass yellow	මහ කහකොළක	LC
13 <i>Hebomoia glaucippe</i>	Great orange tip	ගොදු සුදුන	LC
14 <i>Ixias marianne</i>	White orange tip	සුදු මහ-සුදුන	LC
15 <i>Ixias pyrene</i>	Yellow orange tip	කහ මහ-සුදුන	LC
16 <i>Leptosia nina</i>	Psyche	කලු තිත් සුදුදා	LC

සමනළයන්...

අං.	විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.තත්.
Family - Nymphalidae				
17	<i>Acraea violae</i>	Tawny costor	තැඹිලි පදුරු-බොරලුවා	LC
18	<i>Ariadne merione</i>	Common castor	පොදු පතන්-සැරියා	VU
19	<i>Byblia ilithyia</i>	Joker	කවරයා	VU
20	<i>Danaus chrysippus</i>	Plain tiger	පොදු කොටි-තැඹිලියා	LC
21	<i>Danaus genutia</i>	Common tiger	ඉරි කොටි-තැඹිලියා	LC
22	<i>Euploea core</i>	Common crow	පොදු කාක-දුඹුරුවා	LC
25	<i>Junonia almana</i>	Peacock pansy	මොණර අලංකාරිකයා	LC
26	<i>Junonia atlites</i>	Grey pansy	අලුවන් අලංකාරිකයා	LC
28	<i>Junonia lemonias</i>	Lemon pansy	දුඹුරුවන් අලංකාරිකයා	LC
29	<i>Parantica aglea</i>	Glassy tiger	සුදුවන් නිල්-කොටිතියා	LC
30	<i>Phalantha phantha</i>	Leopard	පොදු තිත්-තැඹිලියා	LC
31	<i>Tirumala limniace</i>	Blue tiger	පොදු නිල්-කොටිතියා	LC
32	<i>Ypthima ceylonica</i>	White four-ring	පොදු හීන් දුඹුරුවා	LC
Family - Lycaenidae				
33	<i>Amblypodia anita</i>	Purple leafblue	දම් ගස්-නිලයා	NT
34	<i>Azanus jesus</i>	African Babul Blue	අප්‍රිකානු නීලයා	LC
35	<i>Castalius rosimon</i>	Common Pierrot	පොදු මල්-නිලයා	LC
36	<i>Chilades lajus</i>	Lime Blue	පොදු පණු-නිලයා	LC
37	<i>Chilades putli</i>	Grass Jewel	රන් තෘණ-නිලයා	LC
38	<i>Leptotes plinius</i>	Zebra Blue	රජ ඉරි-නීලයා	LC
39	<i>Spindasis vulcanus</i>	Common Silverline	පොදු රිදී-නිලයා	LC
40	<i>Tajuria cippus</i>	Peacock Royal	මොණර රාජ-නිලයා	LC
41	<i>Zizeeria karsandra</i>	Dark Grass Blue	අඳුරුවන් තෘණ-නිලයා	LC
42	<i>Zizina otis</i>	Lesser Grass Blue	පොදු තෘණ-නිලයා	LC
43	<i>Zizula hylax</i>	Tiny Grass Blue	ඌච්චි තෘණ-නිලයා	LC
Family - Hesperidae				
44	<i>Ampittia dioscorides</i>	Bush Hopper	පදුරු පිම්මා	LC
45	<i>Taractrocera maevius</i>	Common Grass Dart	තණසරා	LC

ශාක

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නම්.
Family - Acanthaceae			
1 <i>Hygrophila auriculata</i>	Long leaved barleria	නිරවුල්ලිය	LC
2 <i>Justicia procumbens</i>		මායානි	LC
Family - Achariaceae			
3 <i>Hydnocarpus venenata</i>		මකුළු	LC
Family - Alismataceae			
4 <i>Limnophyton obtusifolium</i>		වෙල් කොඹිල	LC
5 <i>Limnocharis flava</i>		දියගොවා	
Family - Amaranthaceae			
6 <i>Aerva lanata</i>	Aerva	පොල්පල	LC
7 <i>Alternanthera sessilis</i>	Sessile joyweed	මුකුණුවැන්නා	LC
8 <i>Nothosaerva brachiata</i>		තම්පල	NT
Family - Amaryllidaceae			
9 <i>Crinum latifolium</i>		ගොඩමානෙල්	VU
10 <i>Crinum viviparum</i>		භීතතොලබෝ	LC
Family - Annonaceae			
11 <i>Uvaria zeylanica</i>		පලු කන්	LC
Family - Apocynaceae			
12 <i>Carissa spinarum</i>		භීත කරඹ	LC
13 <i>Calotropis gigantea</i>		චරා	LC
14 <i>Gymnema sylvestre</i>		මස් බැඳ්ද	VU
15 <i>Hemidesmus indicus</i>	Indian sarssaparilla	භීත ඉරමුසු	LC
16 <i>Leptadenia reticulata</i>		ඊවන්ති	LC
Family - Aponogetonaceae			
17 <i>Aponogeton crispus</i>		කෙකටිය	VU
Family - Arecaceae			
18 <i>Phoenix pusilla</i>		චල් ඉඳි	LC
Family - Asparagaceae			
19 <i>Asparagus racemosus</i>		භාතචාරිය	LC
Family - Boraginaceae			
20 <i>Coldenia procumbens</i>			LC
21 <i>Ehretia microphylla</i>	Ceylon boxwood	භීත තඹල	LC

ගාක...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නත්.
Family - Celastraceae			
22 <i>Salacia reticulata</i>		කොතල හිඹුටු	EN
Family - Characeae			
23 <i>Chara sp.</i>	Family - Clusiaceae		
Family - Clusiaceae			
24 <i>Garcinia spicata</i>		ගෝනපාන	NT
25 <i>Garcinia morella</i>	Buffer tree	ගොකටු	NT
Family - Colchicaceae			
26 <i>Gloriosa superba</i>		නියගලා	NT
Family - Combretaceae			
27 <i>Terminalia arjuna</i>	Arjun	කුඹුක්	LC
Family - Commelinaceae			
28 <i>Commelina benghalensis</i>	Benghal dayflower	දිය මෙහෙරිය	LC
29 <i>Murdannia dimorphoides</i>			NT
30 <i>Murdannia esculenta</i>			NT
31 <i>Murdannia nudiflora</i>			LC
32 <i>Murdannia spirata</i>			LC
Family - Compositae			
33 <i>Chromolaena odorata</i>		පොඩි සිසිල්කොමරන්	
34 <i>Eclipta prostrata</i>	Marsh Daisy	කිකිරිදිය	LC
35 <i>Kleinia grandiflora</i>			LC
36 <i>Mikania cordata</i>	Mile-a-minute	ගම් පාළු	
37 <i>Xanthium strumarium</i>	Bur-weed	ඌරු කොස්ස	LC
Family - Connaraceae			
38 <i>Connarus monocarpus</i>		රදලිය	LC
39 <i>Rourea minor</i>		ගොඩ කිරිදි	LC
Family - Convolvulaceae			
40 <i>Evolvulus alsinoides</i>	Little glory	විශාලකුහුන්	LC
41 <i>Ipomoea marginata</i>	Purple heart glory	රස පැල් කොළ	LC
Family - Cyperaceae			
42 <i>Bulbostylis barbata</i>		ඌරු හිරි	LC
43 <i>Carex lateralis</i>			CR

ගාක...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නම්.
44 <i>Cyperus bifax</i>			LC
45 <i>Cyperus compressus</i>	compressus		LC
46 <i>Cyperus cuspidatus</i>			LC
47 <i>Cyperus haspan</i>		හාල් පත්	LC
48 <i>Cyperus iria</i>		වැල් හිරි	LC
49 <i>Cyperus javanicus</i>		රම්බා	LC
50 <i>Cyperus rotundus</i>	Nut grass	කලාදුරු	LC
51 <i>Eleocharis dulcis</i>		බොරු පත්	LC
52 <i>Fimbristylis argentea</i>			LC
53 <i>Fimbristylis cinnamometorum</i>			LC
54 <i>Fimbristylis ovata</i>		ඊ තණ	LC
55 <i>Fimbristylis schoenoides</i>			LC
56 <i>Fimbristylis triflora</i>			LC
57 <i>Fuirena uncinata</i>		පළ තණ	LC
58 <i>Schoenoplectiella articulata</i>		මහ ගැට පත්	LC
59 <i>Schoenoplectiella lateriflora</i>			LC
60 <i>Scleria multilacunosa</i>			CR
61 <i>Scleria parvula</i>			VU
Family - Droseraceae			
62 <i>Drosera burmanni</i>	Sandew, Tropical sundew	වටැස්ස	VU
Family - Ebenaceae			
63 <i>Diospyros ebenoides</i>		කළු හබරලිය	EN
64 <i>Diospyros ebenum</i>		කළුවර	EN
65 <i>Diospyros malabarica</i>		හිඹිරි	LC
66 <i>Diospyros ovalifolia</i>		හබර, කුණු මැල්ල	LC
Family - Elatinaceae			
67 <i>Bergia capensis</i>		ගැට පුරුක විල	LC
Family - Eriocaulaceae			
68 <i>Eriocaulon cinereum</i>			LC
69 <i>Eriocaulon quinquangulare</i>		හීන් කොකමොට	LC
Family - Euphorbiaceae			
70 <i>Croton laccifer</i>		ගස් කැප්පේතා	LC
71 <i>Croton tiglium</i>		ජයපාල	LC

ශාක...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නම්.	
72	<i>Dimorphocalyx glabellus</i>	වැලිවැනන	LC	
73	<i>Mallotus eriocarpus</i>	වැල් කැප්පරික	LC	
74	<i>Suregada lanceolata</i>		LC	
75	<i>Tragia plukenetii</i>	වැල් කහඹලියා	NT	
Family - Gentianaceae				
76	<i>Canscora alata</i>	Sakmal	සකමල්	VU
Family - Gisekiaceae				
77	<i>Gisekia pharnaceoides</i>		අතතිරි පළා	LC
Family - Hydrocharitaceae				
78	<i>Blyxa aubertii</i>		දිය හවරිය	LC
79	<i>Hydrilla verticillata</i>		හයිඩ්‍රිල්ලා	LC
80	<i>Najas graminea</i>			LC
81	<i>Najas marina</i>			DD
Family - Lamiaceae				
82	<i>Basilicum polystachyon</i>		කරල් තලා	LC
83	<i>Leucas zeylanica</i>		ගැටි තුඹ	LC
84	<i>Vitex altissima</i>		මල්ල	NT
85	<i>Vitex leucoxydon</i>		තැඹිඳි	LC
Family- Lauraceae				
86	<i>Alseodaphne semecarpifolia</i>			VU
Family- Leguminosae				
87	<i>Aeschynomene indica</i>	Indian jointvetch	දිය සියඹලා	LC
88	<i>Bauhinia racemosa</i>		මයිල	LC
89	<i>Caesalpinia bonduc</i>	Kumburu-Wel	කුඹුරු වැල්	LC
90	<i>Caesalpinia hymenocarpa</i>		ගොඩ වවුලැටිය, රත් කලඹ	LC
91	<i>Canavalia cathartica</i>	Wild been		LC
92	<i>Canavalia gladiata</i>		අවර, රතු අවර	
93	<i>Cassia fistula</i>	Indian laburnum	ඇකැළ	
94	<i>Crotalaria lunulata</i>			LC
95	<i>Crotalaria verrucosa</i>	Blue rattlesnake	නිල් අඹනතිරිය	LC
96	<i>Derris scandens</i>	Forest beanstalk	කල වැල්	LC
97	<i>Desmodium heterophyllum</i>		මහ උදුපියලිය	LC

ගාක...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නම්.
98 <i>Desmodium pryonii</i>			LC
99 <i>Desmodium triflorum</i>		භීත උදුපියලිය	LC
100 <i>Dicerma biarticulatum</i>			
101 <i>Dichrostachys cinerea</i>	Sickle bush	කටු අත්දුර	LC
102 <i>Mimosa pudica</i>	Sensitive plant	නිදිකුම්බ	
103 <i>Indigofera oblongifolia</i>		නර් මුං	VU
104 <i>Pongamia pinnata</i>	Indian beech	මඟුල් කරඳ	LC
105 <i>Pseudarthria viscida</i>		ගස් ගොනිකා	LC
106 <i>Senna auriculata</i>	Tanner's cassia	රණවරා	
107 <i>Sesbania bispinosa</i>	Spiny sesbania		LC
108 <i>Tephrosia purpurea</i>	Common tephrosia	පීල	LC
Family - Lentibulariaceae			
110 <i>Utricularia caerulea</i>		නිල් මොණරුස්ස	LC
111 <i>Utricularia reticulata</i>		නිල් මොණරුස්ස	LC
Family - Linderniaceae			
112 <i>Lindernia anagallis</i>		හඳුපත් පීල	LC
Family - Loganiaceae			
113 <i>Strychnos nux-vomica</i>		ගොඩ කදුරු	VU
114 <i>Strychnos trichocalyx</i>		ගොන කරඹ	VU
Family - Loranthaceae			
115 <i>Dendrophthoe falcata</i>		පිළිල	LC
Family - Lythraceae			
116 <i>Ammannia baccifera</i>			LC
Family - Malpighiaceae			
117 <i>Hiptage benghalensis</i>		පුවක ගෙඩිය වැල්	LC
Family - Malvaceae			
118 <i>Grewia orientalis</i>		වැල් කැලිය	LC
119 <i>Hibiscus micranthus</i>		බැබිල	LC
120 <i>Hibiscus panduriformis</i>		කපු කිනිස්ස	CR
121 <i>Hibiscus surattensis</i>		භීත නාපිරිත්ත	LC
122 <i>Melochia corchorifolia</i>		ගස් කුර	LC
123 <i>Pterospermum suberifolium</i>		වෙලන්	LC

ශාක...

අං.	විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නම්.
124	<i>Sida acuta</i>		ගස් බැඳිල	LC
125	<i>Sida cordifolia</i>	Country mallow	බැඳිල	LC
Family - Melastomataceae				
126	<i>Memecylon sphaerocarpum</i>		දැඳි කහ	LC
127	<i>Memecylon umbellatum</i>	Blue mist	කොර කහ	LC
Family - Meliaceae				
128	<i>Azadirachta indica</i>	Neem	කොහොඹ	
129	<i>Soymida febrifuga</i>		ශක් කෝන්	
130	<i>Walsura trifoliolata</i>		කිරි කෝන්	LC
Family - Menyanthaceae				
131	<i>Nymphoides hydrophylla</i>		ඕන ඕළ	LC
132	<i>Nymphoides indica</i>		ඕළ	LC
Family - Molluginaceae				
133	<i>Glinus oppositifolius</i>		ඕන අල	LC
134	<i>Mollugo pentaphylla</i>			LC
Family - Moraceae				
135	<i>Ficus benghalensis</i>		මහ නූග	LC
Family - Myrtaceae				
136	<i>Syzygium cumini</i>		මා දං	LC
Family - Nelumbonaceae				
137	<i>Nelumbo nucifera</i>	Lotus	තෙළුම්	LC
Family - Nymphaeaceae				
138	<i>Nymphaea nouchali</i>	Water lily	මාතෙල්	VU
139	<i>Nymphaea pubescens</i>	Egyptian lotus	ඕළ	LC
Family - Ochnaceae				
140	<i>Ochna jabotapita.</i>		මල් කැර	LC
Family - Oleaceae				
141	<i>Jasminum angustifolium</i>	Wild jasmine	වල් පිච්ච	LC
Family - Orobanchaceae				
142	<i>Centranthera indica</i>		දුටු සතුටු	
143	<i>Striga angustifolia</i>	White withchweed		NT
Family- Phyllanthaceae				
144	<i>Antidesma alexiteria</i>		ඕන ඇඹිල්ල	LC

ශාක...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නම්.
145 <i>Flueggea leucopyrus</i>		හීන් කටුපිල	LC
146 <i>Phyllanthus amarus</i>	Carry me seed	පිටවකකා	LC
147 <i>Phyllanthus maderaspatensis</i>			LC
148 <i>Phyllanthus reticulatus</i>		වැල් කශීල	LC
149 <i>Phyllanthus urinaria</i>		රත් පිටවකකා	LC
Family - Picrodendraceae			
150 <i>Mischodon zeylanicus</i>			LC
Family - Plantaginaceae			
151 <i>Bacopa floribunda</i>			LC
152 <i>Bacopa monnieri</i>	Water hyssop	ලුණුවිල	LC
153 <i>Dopatrium lobelioides</i>		හීන් සවාන්	LC
154 <i>Limnophila aquatica</i>	Giant ambulia	පුරුක් විල	LC
155 <i>Limnophila sessiliflora</i>			LC
Family -Poaceae			
156 <i>Aeluropus lagopoides</i>			LC
157 <i>Alloteropsis cimicina</i>		බු දෙණි තණ	LC
158 <i>Aristida setacea</i>		ඇත් තුන්තිරි	LC
159 <i>Imperata cylindrica</i>		ඉලුක්	LC
160 <i>Ischaemum ciliare</i>		රට තණ	LC
161 <i>Oryza nivara</i>		චල් වී	NT
162 <i>Panicum repens</i>		රට තණ	LC
163 <i>Paspalum scrobiculatum</i>		අඹු	LC
164 <i>Sporobolus virginicus</i>		මුහුදු ඇඟවර	LC
165 <i>Zoysia matrella</i>			LC
Family -Pontederiaceae			
166 <i>Eichhornia crassipes</i>	Water hyacinth	ජපන් ජබර	
Family - Potamogetonaceae			
167 <i>Potamogeton nodosus</i>		මල් කෙකටිය	
Family-Putranjivaceae			
168 <i>Drypetes sepiaria</i>		පීර	LC
Family - Rhamnaceae			
169 <i>Ziziphus oenopolia</i>		හීන් එරමනියා	LC

ශාක...

අං. විද්‍යාත්මක නාමය	ඉංග්‍රීසි නම	සිංහල නම	සං.නත්.	
Family - Rhizophoraceae				
170	<i>Cassipourea ceylanica</i>	පනා	LC	
Family -Rubiaceae				
171	<i>Benkara malabarica</i>	පුදුන්	LC	
172	<i>Canthium coromandelicum</i>	කර	LC	
173	<i>Ixora coccinea</i>	රත්මල්	LC	
174	<i>Spermacoce hispida</i>	ඕත් ගැට කොළ	LC	
175	<i>Tarenna asiatica</i>	තරණ	LC	
Family - Rutaceae				
176	<i>Atalantia ceylanica</i>	ශකිනාරං	LC	
177	<i>Chloroxylon swietenia</i>	බුරුත	VU	
178	<i>Glycosmis mauritiana</i>	බොල් පනා	LC	
179	<i>Toddalia asiatica</i>	කුඩුමරිස්ස		
180	<i>Salvadora persica</i>	මලිත්තත්	NT	
181	<i>Azima tetraacantha</i>	කටුතිශඳ	LC	
Family - Sapindaceae				
182	<i>Gelnniea unijuga</i>	වල් මොර	LC	
183	<i>Lepisanthes senegalensis</i>	ගල් කුම	LC	
184	<i>Lepisanthes tetraphylla</i>	සිවුපත් ගල්කුම	LC	
185	<i>Schleichera oleosa</i>	කොත්	LC	
Family - Sapotaceae				
186	<i>Manilkara hexandra</i>	පළු	VU	
187	<i>Mimusops elengi</i>	Bullet-wood tree	මුණාමල්	NT
188	<i>Xantolis tomentosa</i>		කහදිල්ල	EN
Family - Typhaceae				
189	<i>Typha angustifolia</i>	Bullrush, Cat-tail	හමිබු පත්	LC
Family - Verbenaceae				
190	<i>Lantana camara</i>		ගඳපාන	
191	<i>Phyla nodiflora</i>		හිරිමත දැහෙන	LC
Family - Vitaceae				
192	<i>Cayratia pedata</i>		ගැරඹි දුල් වැල්	LC
193	<i>Cissus quadrangularis</i>	Weld grape	හීරැස්ස	LC

ඇමුණුම 02

විල්ලු පරිසර පද්ධතියක දක්නට ලැබෙන සත්ත්ව විශේෂ කිහිපයක්

කුරුමා - *Bubalus arnee*

හරියා - *Canis aureus*

තාරකා ඉව්ඩා - *Geochelone elegans*

හුඹස් හූනා - *Hemidactylus lankae*

පන්ඹරියා - *Liopeltis calamaria*

පුල්ලි ගස් මැඩියා - *Polypedates maculatus*

අරමුණුම 03

විල්ල ජාර්‍යර්ත ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අවශ්‍යය මාර්ගෝපදේශක හොත් ලැයිස්තුව

විල්ල පිළිබඳ තොරතුරු

Eisenberg J.F. and Lockhart M. (1972) An Ecological reconnaissance Wilpattu National Park, Ceylon, Smithsonian institution Press, Woshington, 188pp.

IUCN (2006) Resource Inventory of Wilpattu National Park, IUCN Sri Lanka country office, Colombo, 420pp.

Weeratunga V. (2009) Wilpattu: Villus and beyond, IUCN Sri Lanka country office, Colombo, 68pp.

සත්ත්ව කාණ්ඩ පිළිබඳ තොරතුරු

මහමේන්ද-ආරච්චි ක. සහ පෙතිගොඩ රො. (2006) ශ්‍රී ලංකාවේ උභයජීවීන්, ශ්‍රී ලංකා වනජීවී උරුම භාරය, කොළඹ.

සෝමේර රු. (2006) ශ්‍රී ලංකාවේ සර්පයින්, ශ්‍රී ලංකා වනජීවී උරුම භාරය, කොළඹ. පිටු 297

Bedjanic, M., K. Conniff, N. van der Poorten & A. Salamun, 2014. *Dragonfly fauna of Sri Lanka: Distribution and biology, with threat status of its endemics*. Pensoft, Sofia. 321pp.

Goonatilake, S de A. (2007) *Freshwater fishes of Sri Lanka*. Ministry of Environment. 68pp.

Harrison, J. and T. Worfolk (1999). *A Guide to the Birds of Sri Lanka*, Oxford University Press.

Kotagama, S. and S de A Goonatilake (2013) *Pictorial Pocket Guide to the Mammals of Sri Lanka (revised & expanded)*. Field Ornithology Group of Sri Lanka. 154pp

Phillips, W. A (1980). *Manual of the mammals of Sri Lanka Volume 3(2nd edition)*. Colombo:

SomaWeera, R. and SomaWeera, N. (2009) *Lizards of Sri Lanka, A colour guide with Field Keys*.
 Andreas S. Brahm, Hedderheimer Landstre. Germany. 303pp.

van der Poorten, G.M. and N. E. van der Poorten (2016) *The Butterfly Fauna of Sri Lanka. Lepodon Books*. 2016. vi+418 pp

ශාක පිළිබඳ තොරතුරු

Dassanayake, M.D. & Fossberg, F.R. 1980-2002. *A Revised Handbook to the Flora of Ceylon*. Vols. 1-9 edited by M.D. Dassanayake, F.R. Fossberg, & W.D. Clayton; Vols. 10-14 edited by M.D. Dassanayake & W.D. Clayton. New Delhi: Oxford & IBH Publishing Co.

Ashton, M., Gunatilleke, S., de Zoysa N., Dassanayake, M.D., Gunatilleke, N., and Wijesundara, S. (1997). *A field guide to the common trees and shrubs of Sri Lanka*. Sri Lanka: WHT Publication Ltd.. 431pp.

වෙනත් තොරතුරු මූලාශ්‍ර

MOE (2012). *The National Red List 2012 of Sri Lanka; Conservation Status of the Fauna and Flora*. Ministry of Environment, Colombo, Sri Lanka

MMD&E (2015) *Invasive Alien Species in Sri Lanka: Training Manual for Managers and Policy Makers*, Biodiversity Secretariat, Ministry of Mahaweli Development and Environment, 35pp.

MoMD&E (2016) *National Biodiversity Strategic Action Plan 2016-2022*. Colombo, Sri Lanka: Biodiversity Secretariat, Ministry of Mahaweli Development and Environment. xxi + 284 pp.

පසුවදහ.....

විල්ල ආශ්‍රිතව කළ හැකි පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා මෙම මාර්ගෝපදේශය ඉදිරිපත් කර ඇති නමුත්, ඔබේ පාසල අවට ඇති වෙනත් පරිසර පද්ධතියක වුවත් මෙහි ඇති ක්‍රියාකාරකම් එවාට අනුගත ලෙස සකස් කර භාවිත කළ හැකිය. උදාහරණයක් ලෙස මෙම මාර්ගෝපදේශයේ ඉදිරිපත් කර ඇති ක්‍රියාකාරකම් වැව් පරිසර පද්ධතියක කිරීම සඳහා සිසුන්ට මගපෙන්විය හැකිය. මෙහිදී වැව් පරිසර පද්ධතියට අනුකූල ලෙස මෙම ක්‍රියාකාරකම් සකස් කිරීමට සැලකිලිමත් විය යුතු අතර, එම පද්ධතියේ පවතින ආරක්ෂිත තත්ත්වය පිළිබඳව හිසි ඇගයීමකින් පසුව මෙම වැඩසටහන් වලට සිසුන්ව යොමු කළ යුතුය. උදාහරණයක් ලෙස විල්ල ආශ්‍රිත පාරම්පරික දැනුම පිළිබඳ ක්‍රියාකාරකම වෙනුවට වැව් ආශ්‍රිත පාරම්පරික දැනුම අධ්‍යයනය කිරීම හඳුන්වා දිය හැකිය. තවද වැව් ආශ්‍රිතව ක්‍රියාකාරකම් කිරීමේ දී කිඹුළුන් වැනි විලෝපිතයන්ගෙන් සහ ජලයෙන් විය හැකි අනතුරු පිළිබඳව ද සැලකිලිමත් විය යුතුය.

මෙම මාර්ගෝපදේශයේ සඳහන් විද්‍යාත්මක නාමයන් සහ විද්‍යාත්මක තොරතුරු මෙය මුද්‍රණය කරන වකවානුවට යාවත්කාලීන කර ඇත. ඔබගේ ගුරු මාර්ගෝපදේශයේ ඇති විද්‍යාත්මක නාමයන් සහ තොරතුරු මෙහි ඇති විස්තරවලින් වෙනස් වන අවස්ථාවකදී ඔබගේ ගුරු මාර්ගෝපදේශය අනුගමනය කිරීම වඩා යෝග්‍ය වේ.

ජාර්-ජර්ක සංවේදී ප්‍රදේශ

ආරක්ෂිත ප්‍රදේශවලට පරිබාහිරව පවතින ඉහළ ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණ වටිනාකමක් සහිත කලාප පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. ප්‍රජා මූලික සහ-කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයක් හරහා ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය මෙන්ම ප්‍රජාවට පාරිසරික පද්ධතිවලින් ලැබෙන සේවා සහ සමාජ-ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ලබාදෙන ක්‍රමවේදයක් මෙම සංරක්ෂණ ක්‍රමෝපාය හරහා ස්ථාපිත කරනු ලැබේ. මෙවැනි කලාපවල ජීවත්වන ප්‍රජාවට සහ ප්‍රජා මට්ටමේ පාර්ශවකරුවන්ට තීරණ සංවර්ධනය සහ ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය පිළිබඳ තීරණ ගැනීමට සෘජුවම සම්බන්ධ වීමට හැකිවීම මෙම ක්‍රමවේදයේ පවතින විශේෂත්වය වේ.

ආරක්ෂිත ප්‍රදේශවලට පරිබාහිරව, කලා ඔය ගංගෝය ආශ්‍රිතව ඇති කඩොලාන සහ වනාන්තරවලදී ආශ්‍රිතව ඇති විල්ල පරිසර පද්ධති හේතුවෙන් මෙම කලාපය ද පාරිසරික සංවේදී කලාපයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාර්-ජර්ක සංවේදී ප්‍රදේශ වැඩසටහන නියමුකරණය

ගෝලීය පාරිසරික පහසුකම (GEF) මගින් ආධාර කරනු ලැබ පරිසර අමාත්‍යාංශය, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන සමග එක්ව ශ්‍රී ලංකාවේ පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ වැඩසටහන නියමුකරණ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වේ. කලාඔය නිමිත හු දර්ශනයේ පුත්තලමේ සහ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කවලට අයත් ආරක්ෂිත ප්‍රදේශවලට පිටතින් ඇති පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ තුනක මෙම වැඩසටහන නියමුකරණය වේ. ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය ඉලක්ක කරගත්, තීරණ සංචාරක, කෘෂිකර්ම සහ ධීවර ක්‍රියාකාරකම් හරහා මෙම පාරිසරික සංවේදී කලාපවල ජීවත් වන ප්‍රජාවට ඔවුන්ගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම මගින් මෙම කලාපවල ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සඳහා ප්‍රජා දායකත්වය ලබා ගැනීම මෙම නියමුකරණ වැඩසටහන හරහා ක්‍රියාත්මක වේ. පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ නියමුකරණ වැඩසටහන හරහා හඳුනා ගන්නා ප්‍රාදේශීය පාර්ශවකරුවන් මගින් ප්‍රජාව මෙම ඉලක්ක කරා මෙහෙයවනු ලැබේ. ජාතික මට්ටමේ පාර්ශවකරුවන් හරහා පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ ප්‍රවීණතා ජාතික සංරක්ෂණ ක්‍රමෝපායන්ට ඇතුළත් කිරීම, ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රතිපත්ති සෑදීම සහ ජාතික මට්ටමේ සැලැස්ම කිරීම සිදු කරයි.

වැඩිදුර විස්තර සඳහා:

කුලානි H. W. කරුණාරත්න
ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂ (පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ) /
අධ්‍යක්ෂ (පරිසර සැලැස්ම සහ ආර්ථික)

කොබාදම් පීඨය, 416/C/1, රොබට් ගුණවර්ධන මාවත, ඔත්තරමුල්ල
දු. ක.: 011 203 4160 දිගුව 4460,
ෆැක්ස්: 011 287 9958
www.env.gov.lk